

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čerkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrť strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Nove oblike.

Gospodarska kriza, ki pritiska svet, je pokazala ne samo nedostatnost, marveč tudi škodljivost sedanjega gospodarskega reda. Ta red je kapitalističen, vzrastel iz načel gospodarskega liberalizma, ki daje neomejeno svobodo ne samo človeški dejavnosti, temveč še bolj človeški sebičnosti. Kapitalizem je pogazil načelo človeškega dostojanstva, ko je proglasil načelo dobička kot svoje vrhovno vodilo, človeka pa samo kot sredstvo za doseg tega cilja. Takšen gospodarski sestav je mogel večini človeštva prinesiti samo zlo in nesrečo. Sredi sedanje krize, ki je obenem največja kriza kapitalističnega reda, ki je kedaj zadela ta red, se obračajo oči narodov in njihovih voditeljev k novim gospodarskim in političnim oblikam. Stare oblike so se preživele. Nove oblike naj žive! Kako se črtajo na obzorju človeštva te nove oblike?

V Italiji.

Italijanski parlament — državni zbor in senat — je sprejel zakon o korporacijah (stanovskih organizacijah, razdeljenih po poljedelski, obrtniški, trgovski, industrijski in drugih strokah, v vsaki skupna organizacija delodajalcev in delavcev). Pri tej priliki je imel Mussolini v senatu velik govor, v katerem je orisal moderni kapitalizem kot pojav 19. in 20. stoletja. Stari in srednji vek ga nista poznala. Kapitalizem je neločljivo zvezan s strojem in z delitvijo dela. Zgradil se je na načelu liberalnega gospodarstva, ki pozna samo zasebno gospodarstvo brez poseganja države v gospodarske razmere. Danes pa je v zatonu. Mar ga more nadomestiti komunizem? Ta ni nič drugega kot državni kapitalizem in skrajna birokracija (pouradenje) gospodarstva. V Rusiji ustvarja podržavljenje gospodarstva čedalje bolj zapletujoče se razmere, v zapadnih državah pa je sploh nemogoče. Rooseveltovi poskusi ne pomenjajo ničesar drugega, kot prisilne skupne pogodbe, katere naloži predsednik sedaj delodajalcem, sedaj delavcem, sedaj pa obema strankama. Dosedaj se je izkazalo, da denarni manevri ne morejo dvigniti cen, ker v bistvu niso nič drugega nego inflacija, ki je in ostane pot h katastrofi. Fašisti so se odločili za korporacijo (stanovsko ureditev). Korporativno gospodarstvo spoštuje načelo osebne lastnine, ki je dopolnitev človeške osebnosti. Zasebna lastnina pa ni samo za to, da jo lastnik uživa, ampak on jo

mora upravljati in množiti tako, da je v skladu s koristjo vseh. Korporacija ima namen, da uvede v gospodarstvo red. To se more ustvariti z organizacijo in discipliniranim delovanjem posameznih stanovskih organizacij in strok. Le v slučaju, če bi se korporacije ne mogle same sporazumeti, bo država posegla vmes. Korporacije se bodo dejansko ustanovile ter bodo nekaj časa poslovale. Potem šele bo Mussolini izvršil ustavno reformo, odpravil doseđani parlamentarni sestav ter ga nadomestil s korporativnim zastopstvom.

V Nemčiji.

Nekaj dni potem, ko je italijanski parlament sprejel zakon o korporacijah, je Hitler izdal napovedani »zakon o ureditvi narodnega dela«. Ta zakon odpravlja delodajalske in delavske zveze, ne uvaja pa korporacij kot skupnih zastopstev delodajalcev in delojemalcev, marveč skupnost vsakega posameznega podjetja, ki ga vodi s polno odgovornostjo podjetnik, kateri je s svojim delavstvom v odnosu zvestobe in socialne časti. Ne bo več nobenih skupnih pogodb, marveč sodelovanje 3 činiteljev: 1. podjetnika ali obratnega voditelja, 2. sveta delavskih zaupnikov, 3. zastopnika dela, ki je državni organ z diktatoričnimi pravicami. Nad vsem stoji kot 4. činitelj častno sodišče, ki bo sodilo o nesocialnih činih delavca in podjetnika. Podjetnik ali obratni vodja, ako je podjetje akcijska družba, vodi podjetje in mora skrbeti za blagor delavstva, ki mu mora biti zvesto. Ob strani mu stoji svet zaupnikov, ki se ima z njim posvetovati v vseh

zadevah, ki se tičejo obrata, obratnega reda in delovnih pogojev. Zaupniki se »volijo« na ta način: podjetnik sestavi v sporazumu s predsednikom narodnosocialistične organizacije dela v mesecu marcu vsakega leta listo zaupnikov. Ta lista se predloži delavstvu, ki o njej glasuje z »da« ali »ne«. Ako jo delavstvo zavrže, imenuje člane sveta zaupnikov državni zastopnik dela. Vsak zaupnik mora pripadati narodnosocialistični delovni fronti. Državni zastopnik dela nadzira obratni red, ureja delovno razmerje, ima odločilno besedo o višini plače, razsoja vse spore ter v sporazumu s sosvetom strokovnjakov, ki ga more pritegniti, daje smernice za vsebino obratnih redov. Častno sodišče, ki je sestavljeno iz državnega sodnika kot predsednika, enega zastopnika podjetnika in enega delavskega zaupnika, bo sodilo vse, ki se pregrešijo zoper splošno blaginjo ali socialno moralo: podjetnika, ki izrablja svojo moč v škodo delavstva ali žali njihovo čast, delavca, ki ne služi obratu z vsemi svojimi močmi, sploh vse, ki motijo delovni mir. Ta zakon, ki stopi v veljavo 1. maja 1934, pomenja pravečato revolucijo na gospodarskem polju. V svojem bistvu je popolna diktatura države nad delom.

V Avstriji.

Avstrijski kancler dr. Dollfuss je napovedal, da hoče Avstrijo preosnovati v stanovsko-organizirano državo po načelih okrožnice papeža Pija XI. »Quadragesimo anno« (»Ob štiridesetletnici«, ker je bila izdana ob štiridesetletnici sloveče socialne okrožnice papeža Leona XIII. »Rerum novarum«). Minister dr. Ender je izdelal ustavni načrt te preosnove. V tem načrtu so mesto sedanjega parlamenta predvidene 4 zakonodajne zbornice: gospodarska zbornica, kulturna zbornica, deželni svet in državni svet. Gospodarska zbornica bo obravnavala socialna in gospodarska vprašanja. V delokrog kulturne zbornice spadajo kulturne in prosvetne zadeve, ki se tičejo države. Obe zbornici bosta imeli do 70 članov. V deželnem svetu bo 18 članov, in sicer za vsako deželo po 2; v ta svet pridejo deželni glavarji in finančni poročevalci vseh 8 dežel ter župan in finančni poročevalec mesta Dunaj. Državni svet bo posvetovalni organ vlade ter bo z njo sodeloval; štel bo 60 članov. Ustavna reforma ima namen napraviti konec sedanjim zmedam v Avstriji ter pretvoriti avstrijsko republiko v stanovsko državo, urejeno po krščanskih socialnih in gospodarskih načelih.

Novi romunski ministrski predsednik
Tatarescu.

IZ RAZNIH DRŽAV

Iz Ženeve. Svet Društva narodov v Ženevi se peča z vprašanjem Posaarja. Po mirovni pogodbi med Nemci in Francozi bi naj odločil usodo tega ozemlja leta 1935 izvedeni plebiscit: ali pripade nazaj Nemcem ali Francozom. Nemci hočejo Posaarje kar brez ljudskega glasovanja, Francozi so za plebiscit in Društvo narodov naj določi datum in zasiguro tajno in svobodno glasovanje. Zadnje dni se je zglasil v Ženevi vodja skupine posaarskih socializmov Maks Braun. Predložil je Svetu Društva narodov prošnjo, naj bi se odgodilo ljudsko glasovanje v Posaarju za 5 ali celo 10 let in bi naj še nadalje vodila tamkaj vladne posle komisija Društva narodov pod predsedstvom Angleža Knoxa. Braun je tudi naglasil dejstvo, da bo izpostavljeno Posaarje za slučaj plebiscita, ki bi naj bil po mirovni pogodbi, nezaslišanemu nasilju nemških hitlerjancev. Društvo narodov je prejelo še od ene posaarske delavske skupine prošnjo, ki označuje stališče strogo levičarskih krogov. V ulogi je posebno podčrtano, kako izvajajo nar. socialisti v Posaarju nasilje in so že sedaj stalno v zvezi s Hitlerjevo vlado. Navedeni so vzgledi, kako so bili Posaarčani v Nemčiji aretirani radi ovadb in obdolžitvev posaarskih hitlerjevcev. Vodja posaarskih socialnih demokratov, glavni urednik lista »Deutsche Freiheit« (Nemška prostost), ki se mu-

di v Ženevi, je izjavil, da bi bilo v sedanjih okoliščinah svobodno in čisto ljudsko glasovanje v Posaarju nemogoče. Če bi se hotelo zagotoviti tajno in svobodno glasovanje, bi moralo Posaarje zasesti vojaštvo.

Romunska vlada proti fašistom. Kakor znano, je bil prejšnji romunski ministrski predsednik Duca ustreljen od člana fašistične romunske organizacije takozvane »Železne garde«. Sedajna Tatarescova vlada je naperila vse moči proti vsem silam, ki se skrivajo v Romuniji za fašizmom. Po celi državi je bilo v zadnjem času aretiranih nad 10.000 članov Železne garde. V Bukarešti je v stari vojaški trdnjavi Ilava po ječah 12 m globoko pod zemljo 4300 oseb. Med zaprtimi se nahajajo generali, advokati, vseučilišni profesorji, popi in zelo mnogo dijakov.

Mandžurija še ni pomirjena. Mandžurski uporniki so začeli srdite boje proti mandžurski civilni oblasti in japonskim četam. Povsod prirejajo atentate na železnicah ter cestah, da bi preprečili prevoz japonskih čet in oskrbo vojaštva ob mandžursko-ruski meji. Spustili so v zrak ekspresni vlak. Štiri osebe so bile ubite, 28 ranjenih. Z dinamitom so pognali vstahi v zrak japonski oklopni vlak in je ubila eksplozija celotno posadko. V očigled vsem tem krvavim izgredom so v polnem teku priprave za kronanje mandžurskega cesarja Puja. Zgradili so že tempelj, kjer bo pred kronanjem darovan bogovom velik bik. Obredu kronanja ne bo smel prisostvovati noben Evropejec.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Nemčija tone v poganstvu. Tako je nedavno rekel v eni svojih pridig znani münchenski nadškof kardinal dr. Faulhaber. In utonila bo v poganstvu, je dostavil ta neupogljivi nasprotnik narodnega socializma, ako se bo narodno-socialistični rasni (pasmeni) nauk dalje razvijal. Kakor smo že poročali, se je kardinal dr. Faulhaber v svojih adventnih pridigah zelo zavzemal za sveto pismo stare zaveze, ki je božja beseda. Ostro je obsojal narodno-socialistični zakon o sterilizaciji, to je, o uskopljenju ljudi, ki so telesno ali duševno manjvredni. Obsodil je tudi tiste zunanjepolitične smernice režima, ki bi mogle ugrožati mir med narodi in državami. Odkrite kardinalove besede so narodnosocialistične poglavarje tako razkačile, da zahtevajo njegovo aretacijo. Tega si pristojni činitelji ne upajo storiti, pač pa so zabranili, da časniki o znamenitih kardinalovih govorih ne smejo poročati. Razvoj razmer v pravcu popoganzjenja in laizacije (poposvetnjačenja) Nemčije gre naprej. Notranji minister dr. Frick, eden glavnih duševnih voditeljev hitlerizma, porablja vsa sredstva, ki mu daje na razpolago državna uprava, da bi se ustanovila neka nemška vera, ki bi se naslanjala na starogermansko poganstvo. V zadnji številki smo v uvodnem članku

omenili, da se za to idejo pripravljajo tla že v šolah, v katere so se upeljale učne knjige popolnoma poganske vsebine. Z veliko drznostjo tudi nastopa voditelj Hitlerjeve mladine Baldur von Schirach, ki zahteva, da se morajo cerkve in duhovniki popolnoma odstraniti od verskega pouka mladine in od verske vzgoje. Svoje napade na katoliške duhovnike je zasolil s psovalnimi pridevki: zakrinkani marksisti, črni boljševiki itd. Če se kak duhovnik — katoliški ali protestantski — s takim početjem ne strinja ter izrazi le besedo kritike, ga takoj zaprejo. Več ko 200 duhovnikov je že v zbiralnih taboriščih, kjer so zaprti, češ, da so žalili narodno-socialistično stranko. Hitler k temu molči. Pred sklepom konkordata je ponovno zatrjeval, da je narodni socializem na krščanski podlagi ter da bo »krščansko« vladal Nemčijo. Sedaj pa o tem ne spregovori več besedice.

Framasonska nestrpnost. Framasoni so tajna organizacija, ustanovljena l. 1717, ki ima namen zgraditi nov red na svetu. Odkod ime prostozidarji — po francosko: framasoni. Red, ki naj bi vladal na svetu, bi naj bil prost, svoboden od Boga, vere in cerkve. Po besedah polni človekoljubja in milobe, so po dejanjih polni sovraštva in nestrpnosti. Njihova zagrizenost in nestrpnost se ne da spraviti v sklad z načeli, ki jih razglašajo in ki imajo namen, da pokrijejo prave njihove težnje. Njihove besede se kar cedijo svobodoljubja in človekoljubja, njihova dela pa so

izraz mržnje, zagrizenosti in sovraštva, ki se niti ne ustavi pred veličjem smrti. Nedavno so o priliki smrti katalonskega voditelja polkovnika Macia svetu dali nov in značilen dokaz svoje protiverske in proticerkvene zagrizenosti. Polkovnik Macia je bil voditelj Kataloncev v borbi za njihovo politično samostojnost. V tej borbi je zmagal, ker je pod njegovim vodstvom dobila Katalonija avtonomni položaj v okviru španske države. Bil je Macia prvi predsednik avtonomne Katalonije. Polkovnik Macia pa je tudi zmagal v svojem lastnem življenjskem boju. Bil je vpisan v framasonsko ložo ter vlekel v življenju s seboj framasonski jarem. Pred smrtjo pa se je spokoril ter je umrl kot veren katoličan, spravljen z Bogom in s cerkvijo. To je framason hudo razkačilo. Niso mogli preprečiti, da je voditelj Katalonije umrl kot veren katoličan. Zato pa so preprečili, da bi bil pokopan kot veren kristjan. Kot velik sin svojega naroda je bil pokopan na državne stroške. Ker ima pri takih pogrebih vse določiti in odrediti oblast, je bilo vsled framasonske zahteve od takratne oblasti — bilo je to pred spremembo španske vlade — ukazano, da se mora pogreb izvršiti brez cerkvenih obredov. V sprevodu se ni smel nositi križ, niti niso smeli duhovniki nastopiti v cerkvenih oblačilih. Je sicer bilo prav veliko duhovnikov pri pogrebu, pa samo kot zasebniki. Tako se je zopet pokazalo, da vse framasonske fraze o liberalizmu, o svobodoumju veljajo samo kot orožje za napad na katoliško cerkev. Kako je ta framasonska kompanija dejansko svobodoumna, je svetu dokazala, ko ni hotela izpolniti poslednje želje voditelja katalonskega naroda, da bi bil cerkveno pokopan, kakor se je ločil od sveta okrepljen z zakramenti katoliške cerkve.

Framason se spreobrnil. Ne dogodi se to dostikrat, včasih pa se le dogodi. Zgodilo se je to proti koncu preteklega leta v mestu Milwaukee v Zedinjenih državah Severne Amerike. V tem mestu je umrl v Shorewood-bolnici John M. Intosh, znani fizik in raziskovalec X-žarkov, framason 32. stopnje. Umrl je na posledicah opeklín, ki jih je tekom let dobil pri svojih poskusih z X-žarki. Intosh je začel l. 1896, dva meseca potem, ko je Röntgen našel te žarke, z njihovim proučevanjem. Takrat še ni bilo znano, kako nevarni lahko postanejo ti žarki. Tudi ni bilo dovolj znano, kako je mogoče se ubraniti njihovih slabih posledic. Tako je Intosh tekom let dobil veliko opeklín na rokah. Petdesetkrat je bil operiran, naposled je izgubil po dva prsta na obeh rokah. S tem pa mu zdravniki niso mogli rešiti življenja. Razvil se je rak, počasi pa sigurno se je bližala smrt. Intosh je pogledal smrti v oči, preden je s svojo koso zamahnila po njem. Od smrti je obrnil svoj pogled v večnost. Zdrznil se je. Framasonski nauk mu ni mogel dati utehe. Obrnil se je na Njega, ki ga framasoni prezirajo in mrzijo, na Boga. Na poti k Bogu je ustavil svoj korak pri božji ustanovi za zveličanje ljudi: pri katoliški cerkvi. Ravnatelj Marquetteskega vseučilišča jezuitski pater Berens ga je

poučeval v katoliški veri ter ga pred poldrugim letom sprejel v katoliško cerkev. Isti pater je imel ob njegovem grobu govor, v katerem je poudaril, da je bivši framacin Intosh sredi svojega velikega trpljenja mirno in vdano gledal smrti v oči, ker si je bil kot veren član Kristusove cerkve svest večnega življenja.

Sveče za cerkev in doma!

Pravočasno pred Svečnico kupite si sveče! Za cerkveno rabo se izvršujejo sveče pod točnim nadzorstvom v naši svečarni, zato lahko prevzamemo jamstvo, da odgovarjajo predpisom svete Cerkve.

Cerkveni ključarji in drugi, ki vodijo nakup cerkvenih sveč, se naj oglašijo pri nas, da si blago pregledajo. — Cene so zelo ugodne.

Priporoča se:

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR,
Koroška cesta 5.

Nesreče.

Hlod ubil 20letnega fanta. Iz Thurnovih gozdov v Poduršljigori na Koroškem so sedaj v zimskem času spravljali po riži z vrha v dolino smrekove hlode. Pri tem delu je bil zaposlen tudi 20letni Franc Časar. Po riži pribrzeli hlod je nekoliko neprevidnega fanta zadel v čelo, mu razbil lobanjo in se je zgrudil revež mrtev.

Dve nesreči. V Pekrah pri Mariboru je padel na ledu in si je zlomil levo nogo 11letni Anton Šauperl. — V Rogiški Slatini si je strl pri smučanju levo nogo 11letni sin delavca iz Tržišča.

Požar v zimi. Dne 16. januarja zvečer je nenadoma izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika in krčmarja Jakoba Beraniča v Spodnjih Jablanah pri Pragerskem. Ogenj je uničil do tal zidane živinske hleve, svinjake in skedenj. S skednjem vred je zgorelo nekaj vozov, poljsko orodje in 30 met. stotov sena. Žrtev plamenov je postal v hlevu en konj, 12 kokoši in nekaj lesa. Gasilci so ogenj omejili in preprečili še večjo nesrečo. Pogorelec je potreben pomoči posebno sedaj v sredini zime.

Rudar smrtno ponesrečil. Dne 20. t. m., zjutraj ob pol šestih, se je podal rudar Franc Gačnik v Trbovljah radi olajšanja poti v tovarni, z gramozom napolnjeni voziček žične železnice Neža-Plesko. Na vmesni postaji Plesko se je voziček radi ovinka zazibal, Gačnik je zdrknil na tla in se pri priči ubil.

11 POTNIKOV ZGORELO.

Trimotorno francosko potniško letalo »Emeraude« je bilo na povratku iz Indokine nazaj v Francijo. V letalu je bilo poleg pilota, mehanika in radiotelegrafista še 8 najodličnejših oseb kot potniki. Med potniki je bil n. pr. guverner francoske Indokine s svojo ženo,

SKROFULOZNE RANE

kažejo bolnika, ker mu tudi po ozdravljenju ostanejo vidne grde brazgotine. Fitonin hitro ozdravi rane tako, da ne ostanejo grdi sledovi. Steklenica 20 Din v apotekah. S poštnim povzetjem 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico br. 18 brezplačno pošlje Fiton dr. z o. j., Zagreb I—78.

ravnatelj civilnega letalstva in njegova žena in še drugi.

Dne 15. januarja krog 19.40 je bilo letalo pri francoskem mestu Corbigny, ko je začelo v sneženi megli z največjo naglico padati proti zemlji. Radi hudega vetra, ki je kolobaril sneg, je bilo celo letalo v plamenih. Čula se je močna eksplozija in aeroplan se je razletel. Potniška kabina se je odtrgala pri padcu in je ležala 50 m proč od mesta, kjer so bili raztrošeni po tleh ostali deli. Na kraju strahovite nesreče je bila zemlja 500 m naokrog pokrita s kosi trupel, katerih sploh ni bilo mogoče prepoznati, ker so v par trenutkih zooglenela in jih je eksplozija raztrgala ter raznesla.

Koj po nesreči so krožile o vzroku ponesrečenja tri razlage. Eni so trdili, da se je odtrgala letalu ena perut, naker je strmoglavilo ter priletelo v plamenih na zemljo. Drugi so bili mnenja, da je zašel aeroplan v megli med vejevje, antena njegove brezžične oddajne postaje je prišla v stik z električnim vodom, naker je došlo do požarne nesreče. Po tretji razlagi bi naj bila eksplozirala steklenica kisika, ki je služila za zalet motorjev. Komisija je ugotovila, da je bilo resničen vzrok nesreče drugo domnevanje.

Ponesrečeno letalo »Emeraude« je lahko vozilo s popolno obremenitvijo 300 km na uro in je srečno prestalo že več rekordnih voženj.

Huda potresna nesreča v Indiji. Za 17. januar je bil za gotove pokrajine in dele v Indiji napovedan potres, ki se je pa pojavil nekoliko prej. V severnih pokrajinah Indije je napravil potres velikansko škodo, ker so opustošeni celi okoliši, uničen promet, porušene hiše in je ubitih ter ranjenih toliko, da je še nemogoče povedati skupne in natančne številke. V železniški koloniji Jor-malpur je po potresu ubitih 35 ljudi, 48 težko ranjenih, od 180 hiš je porušeni 150. V Patni je bilo ob življenje 80 oseb, 80 ranjenih. V Bagalpuru je porušil potres jetnišnico in mnogo kaznjencev je pobegnilo. Dne 16. januarja v noči se je potres ponovil, našteali so v potresnem ozemlju 13 sunkov. V Mirzapuru je opustošena cela okolica in se je zrušilo 500 hiš. V Darjlingu je 33 smrtnih žrtev. Po potresu sta preletela od nesreče prizadete kraje dva letalska oficirja. Po njunem poročilu je mesto Mirzapur uničeno in je med razvalinami na tisoče žrtev. Povrh je še vsa okolica preplavljena. Radi povodnji nista mogla letalca nikjer pristati.

Razne novice.

Razveljavljene občinske volitve v Sromljah in Motniku. Upravno sodišče v Celju je z odločbo U 420/33-5 z dne 20. decembra 1933 razveljavilo občinske volitve, ki so se vršile 15. oktobra v

Sromljah (srez Brežice) ter dostavilo, da se morajo v mesecu dni od prejema te odločbe vršiti nove volitve. Razlogi: 1. Volilni odbor ni bil pravilno sestavljen. Za njegovega predsednika je bil postavljen Mirko Potočnjak, ki ni vpisan v volilnem imeniku. Za člana volilnega odbora sta bila postavljena Fr. Žrjav in Jože Pinterič, ki nista bila občinska odbornika. 2. Volilni odbor je brez zakonitega razloga odstranil iz volilnega lokala namestnika predstavnika liste Antona Strgarja. Vsled tega neopravičenega ukrepa volilnega odbora je pritožiteljevi listi bila protizakonito odvzeta možnost kontrole nad poslovanjem volilnega odbora ter je vsled tega to poslovanje izgubilo enega najvažnejših pogojev verodostojnosti. — Upravno sodišče v Celju je z odločbo z dne 30. decembra 1933 razveljavilo občinske volitve v Motniku. Razlog: Volilni odbor je protizakonito proglasil za neveljavno kandidatno listo Janeza Učakarja.

Dolgoletni naročnik »Slovenskega gospodarja« umrl. V visoki starosti 83 let je preminul v Mariboru v frančiškanski župniji Josip Šerbela. Bil je dolgo let v službi pri železnici in mnogo let pomožni cerkovnik pri oo. frančiškanih. V svoji mladosti je bil cerkovnik v Jarenini, pozneje dve leti pri Sv. Petru niže Maribora. Pokojni je bil vzor krščanskega moža in dolgoleten naročnik »Slovenskega gospodarja«. Svetila mu večna luč!

Zanimiva sejmska štatistika. V minulnem letu je bilo v Mariboru 77 sejmov, od tega 26 govejih in 51 svinjskih. Prignanih je bilo na živinske sejme 12.962 glav in sicer: 3844 volov, 8241 krav, 266 bikov, 346 telet, 265 konj, prodanih pa 7343 glav, od tega 145 volov za Italijo. Na svinjski sejem je bilo prignanih 9158 rilcev, prodanih pa 5062.

Srečna gospodinja. V Križevcih pri Ljutomeru je zredila žena trgovca Šijanca že v drugič pod dve leti stari svinji. Ena je tehtala 332 kg, druga 353 kg mrtve teže.

Bridka usoda je zadelala šoferje celjskega mestnega avtobus-podjetja. Vsled krize je celjsko avtobus-podjetje odpovedalo službo 12 uslužbencem, ki tvorijo z družinami vred 37 oseb. Odpoved ni le hudo udarila uslužbencev in njihovih družin, ampak tudi od železniške zveze tolikanj oddaljene kraje ob Sotli, katerim je skrbelo celjsko avtobus-podjetje za potniški in prtljažni promet. Ako bo obratovanje mestnega avtobusa v Celju res ustavljeno, bodo pahnjeni omenjeni lepi kraji v Urvald ali pragozd, iz katerega bo izhod edine na vozovih in po urah ter urah truda polne vožnje s konjskimi vpregami. Je še čas, da se zganejo ravno oni, ki imajo sicer po časopisju polna usta, kako jim je na srcu usoda vasi in trgov ob Sotli in v kozjanskem kotu.

Smrtna žrtev eksplozije. V vrvarni v Grosupljem je eksplozirala Filipu Maru iz Hrastnika gasilni aparat. Maru je dobil tako hude rane, da jim je podlegel v ljubljanski bolnici.

Divji petelin med domačimi kokošmi. Na Babnem pri Celju so našli po kozolcem divjega petelina, ki se je kretal med domačimi kokoši. Petelina so

ujeli in so ga izročili celjskemu lovcu. Divji petelin na kmečkem domu je pač redka prikazen in sta ga natirala v domačnost gotovo glad in mraz.

Nenadna smrt. Vrata v predilnici v Trziču J. Rus se je odpravil po opravkih v grad k svojemu gospodarju. Po povratku se je podal v svoje stanovanje in je sedel v kuhinji za mizo ter zaprl vrata. Ko žena ni mogla v stanovanje, so ga nasilno odprli in našli Rusa mrtvega za mizo. Zadela ga je kap. — V Ljubljani so našli dne 18. januarja popoldne v svojem stanovanju smrtno od kapi zadetega 60letnega krojaškega pomočnika Franca Trojarja.

Take slučaje bo treba iztrebiti.

Obesil se je v Mariboru dne 20. januarja iz neznanega vzroka v svojem stanovanju 60letni hlapec Mihael Sakler.

Pitanega prašička so ukradli neznanim uzmoviči v noči na Teznu pri Mariboru železničarju Josipu Brumenu. Žival so nedaleč od hleva zaklali in jo odnesli.

Prostovoljna smrt mladega visokošolca pod vlakom. V Mostah pri Ljubljani blizu čuvajnice števil. 31 se je vrgel dne 15. januarja pod vlak visokošolec medicince David Belcer. Rodom je bil žid iz Lodza in se je vpisal že leta 1932 na ljubljansko vseučilišče. Lokomotiva je prerezala nesrečneža na dvoje in ga vlekla seboj kakih 500 m. Truplo so našli ob progi golo in strahovito razmesarjeno. Roke, noge in glava so bile odtrgane in so ležale dalje proč od proge. Vzrok samomora je nepojasnjen.

Vlom v trgovino. V Slovenji vasi pri Ptujtu so obiskali vlomilci trgovino Kristine Hertiš in so odnesli blaga za 12.000 Din.

Srečen dan celjske policije. Dne 15. januarja so padli celjski policiji v roke naslednji nepoštenjakoviči: Neki delavec, ki je leta 1930 vlomil v hišo viničarja Vrbnjaka v Veličanah pri Ivanj-kovcih in odnesel obleke ter čevlje za 780 Din. Neka 24letna delavka, ker je sunila svoji stanodajalki v Celju plašč vrednosti 250 Din. Pod ključ je bil mal 20letni brezposelni hlapec, ki

je ukradel čevljarju Beloglavcu iz njegovega stanovanja raznih potrebščin za 310 Din. In končno še 15letni brezposelni pekovski vajenec, ki ima na vesti več tatvin. Aretiranci so bili izročeni v zapore okrožnega sodišča.

Prepoznanje nagnalo vlomilca v prostovoljno smrt. V Mostah na Kranjskem sta vdrla dva vlomilca domačina s ponarejenim ključem v trafiko Alojzija Robiča. Odnesele sta ves denar, na katerega sta naletela. Drugi dan po vlovu so imeli orožniki oba. Eden od prijatih je bil tako presunjen vsled tega, ker so ga sorojaki spoznali kot nepoštenjaka, da je skočil v Završnico, kjer je utonil.

Odgovor za vlom v občinsko blagajno. Lani po leti sta se priklatila iz Italije na Kranjsko Franc Leban ter Jože Boštjančič iz Grgarja na Goriškem. Oba sta že bila predkaznovana, sta poklic-

Novi predsednik na otoku Kuba Carlos Hevia.

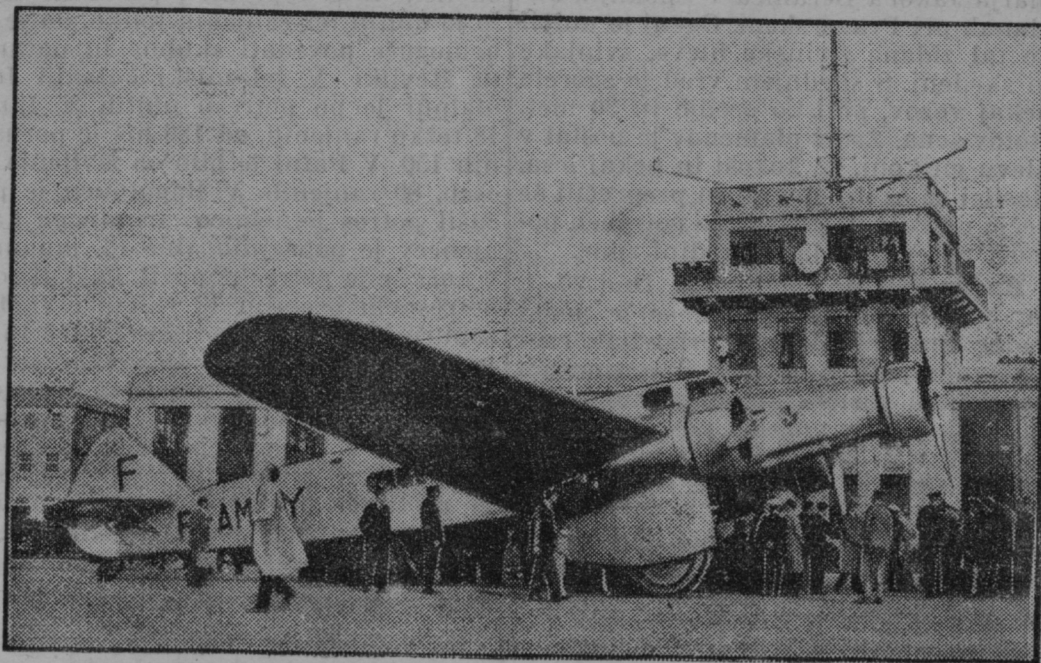

Po prevratu je bil v Avstriji prvi obesen v Gradcu požigalec Peter Strauss.

na vlomilca in sta prinesla s seboj najmodernejšo vlomilsko orodje. Lani 26. julija sta vdrla v Litiji v občinsko blagajno, v kateri je bilo 49.500 Din. Navratala sta že blagajno in bi se bila sigurno polastila obilnega plena, da se nista baš tedaj vrnila s patrolje dva orožnika, ker orožniška postaja je v Litiji nad občinsko pisarno. Ko sta zagledala luč, sta šla pogledat in sta presenetila oba tička. Eden je skušal pobegniti, drugi je streljal in ranil enega orožnika. Strel je alarmiral še ostale žandarje, ki so prihiteli na pomoč in oba nepridiprava, ki imata na vesti 10 vlovov, sta romala v zapor. Dne 17. januarja je bil obsojen v Ljubljani Franc Leban na 4 leta robove, Franc Boštjančič na 2 leti. Po prestani kazni bosta izgnana iz naše države.

Oče komunizma in ustanovitelj ruskih sovjetov Lenin. Lenin je umrl pred 10 leti, dne 21. januarja 1924.

Francosko potniško letalo »Emeraude« (Smaragd), ki je strmoglavilo na povratku iz Indokine v Francijo. Letalo je zgorelo in vsi potniki so smrtno ponesrečili. O tej nesreči poročamo v današnji številki.

Kroglo si je pognal skozi glavo iz samomorilnega namena v Laškem 66letni cestni pometač Pusovnik. Bil je takoj mrtev.

Radi prevžitka. V Veliko Lošino pri Kamniku se je priženil pred leti k hiši Matevža Podbevška Franc Presker iz Podsrede, star sedaj 32 let. Živel sta z ženo v slogi in lepo vzgajala svoje štiri otročiče. Stari 70letni oče Podbevšek je izročil mladima posest in si je zgovoril razne priboljške in 2000 Din gotovine letno. V dobi sedanje krize zet ni mogel v vsem zadostiti zahtevam ter terjatvam prevžitkarja. Radi prevžitka je došlo pogosto do sporov med starim ter mladima. Stari je tožil in mlademu so zarubili radi zaostanka prevžitka nji vo in posnemalnik. Dne 17. januarja sta se sprla tašt in zet. Starec je razburjal hčer v otroški postelji in radi tega je zagrabil mož sekirico in ubil z njo tašta. Po dejanju se je sam javil orožnikom.

Radi malenkostnega spora v vodo. — 27letni Ivan Vovk iz Žirovnice na Gorenjskem se je sprl doma radi malenkostnih očitkov. Ves razburjen je zdirjal proti jezu, skočil v vodo ter utonil.

Izkupila sta jo! Stavec Karl Kocmur je bil pred leti uslužben v Cirilovi tiskarni v Mariboru, nazadnje pa v Ljubljani. Ko se je lani dne 26. novembra vračal domov k svoji družini z nočnega dela, ga je zvalila družba v klet na praznovanje fantovščine. Iz kleti so se podali vsi na Borštnikov trg v Ljubljani, kjer je došlo do spopada z napadalci. Obtožnica pravi, da so izzvali prepir in pretep trije hlapci pri Živcu na Rimski cesti. Anton Gorišek iz Kostanjevice je v omenjeni noči udaril z ročico stavca Karla Kocmurja ter mu prebil lobanjo. Udarjeni je umrl v bolnici na posledicah poškodbe. Ferd. Ahac iz Trbovelj je po predhodnem dogovoru z Gorišekom prinesel ubijalca dve ročici. Tretji Lojze Gošte iz Kisovca pri Zagorju je izzval na cesti na prigovarjanje obeh tovarišev prepil in pretep. Ljubljansko sodišče je obsodilo dne 17. jan.

VSAKEGA LAHKO POVSOD NAJDE NESREČA,

zato je potrebno, da se v delavnicah, v šolah, doma, v avtomobilu ter povsod, kjer so poškodbe mogoče, drži pripravljen »Fiton«, izkušeno zdravilo za rane. Steklenica 20 Din v apotekah. Po pošti s povzetjem 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno: Fiton, dr. z o. j., Zagreb I—78.

Antona Goriška na 4 leta robije, Ferd. Ahaca na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. Lojze Gošte je bil oproščen. Ubiti Kocmur je bil oče treh otrok, miren ter vesten delavec in je postal smrtna žrtev posurovelih izzivačev, od katerih nobenega poprej niti videl ni!

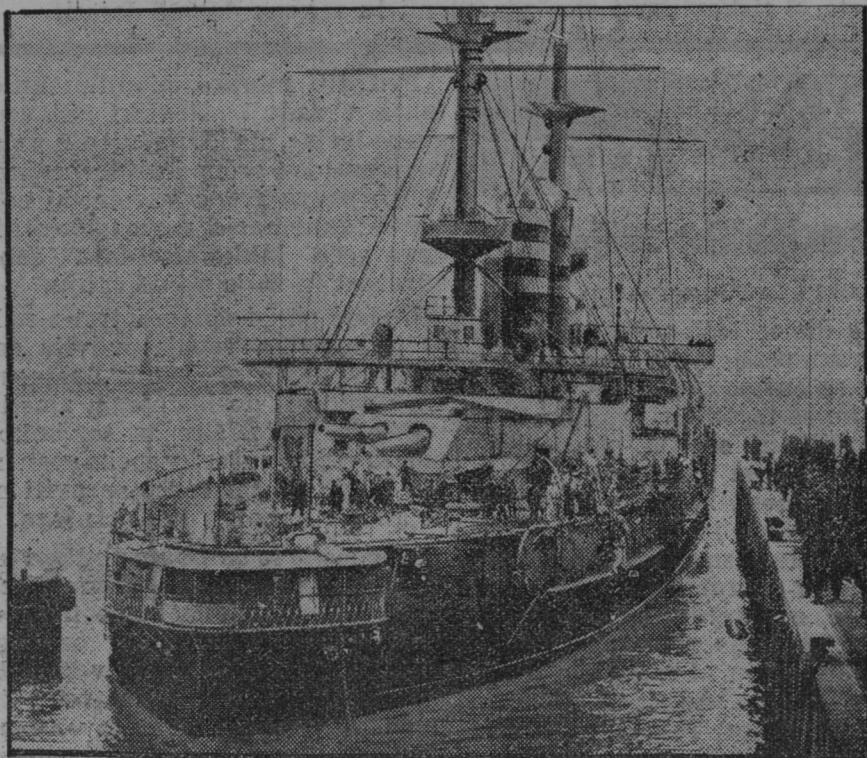
Crepp de chin svila Din 29.—, ostanke Din 26.—. Od povodnji poškodovana flanela Din 6.50. Stermečki — Celje. 63

Predivo in konopljo Vam izdelam v vrvarsko blago. Šinkovec Anton, Celje, Dečkov trg.

Mnogi so porabili priliko. Porabite jo tudi vi z nakupom krasnih povesti: »A njega ni...«, »Kraljica Estera«, »Pravica in usmiljenje« in »S strelo in plinom«. Dobite jih v Cirilovih knjigarnah po zelo znižani ceni. Kdor kupi vse štiri povesti naenkrat, jih dobi za samo 32 Din.

Občine, pojdite ljudem na roko!

Pred kratkim smo objavili navodilo glede davkov. Ker je med temi navodili bilo tudi eno, kako se zniža zemljiški davek, in da se potrebne tiskovine dobijo na občini, nam je o tem pisal neki naš naročnik sledeče:

Japonski admiral Togo je poveljeval v pomorski bitki v Tšušimi v rusko-japonski vojni leta 1905, kjer so porazili Japonci Ruse, z vojne ladje »Mikasa«, ki je proglašena za japonsko narodno svetinjo.

Nova čebela in potujoči metulj.

Tudi pri nas po Jugoslaviji in posebno še po Nemčiji je zelo razširjena rdeča detelja, ki vsebuje veliko sladkobe ali nektarja za čebele. Nemška čebela ne more posrkati sladkorja iz rdeče detelje, ker je njen sesalni rilček dolg komaj 5 mm in torej prekratek. Na Kavkazu v Aziji živijo čebele, kojih rilčki imajo 8 mm dolžine. Vendar pa tem kavkaskim čebelam ne prija evropsko podnebje. — Radi tega je sparisil nemški čebelar Reinartz iz Hildesheima kavkaško matico z našimi troti. Poskus je uspel. Ustvarjena je bila nova čebela, ki se

Januš Golec:

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Par let je korakal Karl Ropoša ponosno na čelu svoje čete pri paradah pred cerkvijo in pred zbrano srenjo ob raznih slovesnih prilikah ter vežbah. Turkom in Krucem ob Muri na štajerski strani najbližji Verzej je užival precej časa mir pred vpadi. Radi tega so bili tudi strelci bolj za okras, a vendar so bodrili zavest, da bi se postavili za slučaj kake nevarnosti v bran z zadnjim utripljajem srca za življenje in imetje celega Murskega polja.

Pod peruti angela miru si je Muropolje kmalu opomoglo. Kmetje so se okrepili glede stanja živine, poljskih pridelkov in suhega denarja.

Mure si v taistih časih ne smemo predstavljati kot nekak ocean, preko katerega bi se ne bil upal nikdo iz štajerske strani na madžarsko in obratno. Ne, ne! Obstojali so živahni stiki ob priliki cerkvenih slovesnosti in ob sejmskih dnevih. Prekmurci, šibani od turške in krucevske prebridke usode, so

3. nadaljevanje.

rabili vsak čas marsikaj, kar so dobili za gotov denar in izmenjavo le pri tedaj precej založenih Muropoljcih in posebno še v Ljutomeru. Trgovanje med obema bregoma Mure je bilo kljub krucevske opasnosti v polnem teku. So bili tudi po Prekmurju tlačani in slobodnjaki, ki so nekaj pomenili na žepu in imetju.

Obče znan je bil tedaj po Murskem polju koč živinski prekupec Jurij Godrnja iz Bakovec v današnjem Prekmurju. Pojavljal se je po vseh štajerskih obmejnih sejmih v spremstvu ogrskih mešetarjev ter je kupoval konje in govejo živino. Plačeval je v gotovini in bil dobrodošel na vsakem sejmu, ker se ni vlekel pri repu za par grošev kakor razni drugi »gfretrarji«, živinski barantači za oddajo v rejo ali prirejo.

Če ni bilo sejmov se je oglašal Godrnja po bolj-ših hišah, kjer je kupoval le prvovrstno blago za ogrska sejmišča. Radi so ga videli po sklepu kupčij vsi brez izjeme in ne oziraje se na starost in spol. Znal je povedati marsikatero o Kručih, kako godejo ogrskim plemenitim pijavkam že nekaj let krvavi čardaš, katerega oznanja vnaprej rdeči petelin. Na-

»Čital sem članek v »Slovenskem gospodarju« o znižanju zemljiškega davka. Šel sem na občino ter sem zahteval uradni obrazec, pa mi je g. župan povedal, da jih nima, da pa se na davčni upravi take tiskovine dobijo. Na davčni upravi pa niso hoteli o tem nič slišati, čeprav sem povedal, kar je poudarjal g. župan, da se dobijo tiskovine na davčni upravi. Potem sem šel naravnost na okrajno glavarstvo vprašat g. kmetijskega referenta. Tam so mi rekli, naj vprašam uredništvo, ali je bil ta članek v »Uradnem listu«. (Opomba uredništva: Poslala nam je ta članek sama davčna uprava!) Na poti proti domu sem se zglasil pri županu sosedne občine, kateremu sem vso to zadevo pojasnil. Nato mi je prečital ves akt in mi je dal tudi dve tiskovini za mene in mojega očeta. S tiskovinami sem zopet

stopil v naš občinski urad, ki je na mojo zahtevo izpolnil tiskovine in potrdil z občinskim pečatom in z županovim podpisom. Prosim slavno uredništvo podrobnejše pojasnitve v tej stvari.«

Ko smo to prebrali, smo se začudili, kako je to mogoče, da se ljudem v današnjih časih, ko je vendar tako težko, ne gre od strani domače občine na roko! Ali niso vsi občani, ali ne plačujejo vsi občinskih doklad,

V interesu vsake občine vendar je, da pouči ljudi, kako si naj olajšajo bremena izdatkov danes, posebno še, ako prejmejo v ta namen poseben akt.

Občine, pojdite vendar ljudem na roke in dajte jim pojasnila, ki ste jih v smislu zakona dolžne dajati!

Pritrditi moram opominu kmečkega fanta v zadnji številki »Slovenskega gospodarja«, da današnjemu mlademu rodu manjka srčne kulture, srčne vzgoje. Le prava srčna vzgoja, ki se danes preveč zanemarja, more iztrebiti iz mladega srca lahkomišelnost, sebičnost, surovost in željo po uživanju.

Dodati pa bi še tudi treba nekaj, in to je socialna vzgoja: vzgoja za izvrševanje naših socialnih dolžnosti, naših dolžnosti do bližnjega, zlasti še do trpečega brata. Gre za to, kako se bi moglo izpod ruševin socialnega mišljenja razpihati ter zopet spraviti na dan dejanska ljubezen do bližnjega.

Mogoče je to edino na podlagi krščanstva. Ne marksizem (komunizem) ne pretirani nacionalizem ne fašizem morejo prinesiti človeštvu ozdravljenje. Rešitev je v veri, in sicer v živni, dejavni veri Kristusa, Zveličarja sveta. Zato pa je edino krščanska vzgoja v resnici tudi socialna vzgoja.

Hvaležni moramo biti vsi, ki nam je blagor mladine in ljudstva pri srcu, »Slovenskem gospodarju«, da tako vneto in vztrajno oznanja našemu slo-

venskemu svetu načela prave srčne in socialne vzgoje. Kakor je on naš prijatelj, tako bodimo mi njegovi. Po njegovem nasvetu naj se ravna naša mladina: išče naj po krščanskih listih, knjigah in društvenih pravilih in resnično srčno in socialno vzgojo!

*

Gornja Sv. Kungota. Na Svečnico vsi k veličastni igri v Gornjo Sv. Kungoto, kjer bodo ob treh popoldne v Kat. prosvetnem domu igrali misterij »Sultanova hčerka in dobri pastir« v treh dejanjih in burko v dveh dejanjih »Kaznovana nečimurnost«. Kaj takega je prvič na našem odru, zato prisrčno vabljeni od vseh strani. Nudil se vam bo krasen duhovni užitek, kot še ga dosedaj pri naših igrah po deželi niste bili deležni, istočasno pa bo srce plavalo v ugodni zavesti, da podpirate zelo važno kulturno ustanovo. Podpirajte naša prosvetna društva, ki zasledujejo v programu vzbuditi v narodu ponos jugoslovanske misli in dvigati narod, ne s plesom, ampak s poštenimi igrami k vedno večji samozavesti in izobrazbi.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Katoliško prosvetno društvo je zopet začelo z delom: otvorilo je knjižnico, ki je na novo urejena; na odru pa nam je dvakrat vprizorilo pretresljivo »Vrnitev«. Gotovo nikomur ni žal, kdor jo je prišel gledat. Zdaj pa zlasti fantje, ne zanemarite zimske dobe, ampak jo dobro izrabite za svojo izobrazbo!

Negova. »Črni križ pri Hrastovcu« vidimo v nedeljo dne 28. t. m. na odru v naši grajski dvorani. Igrajo Antonjevcani, za katere vemo, da nudijo vedno kaj prvovrstnega. Ne pozabite priti!

Sv. Anton v Slov. goricah. Na Svečnico dne 2. februarja nas posetijo igralci Prosvetnega društva iz Negove. Vprizorijo v cerkveni dvorani igro »Guzaj«, katero je po Januš Golečevi povesti dramatiziral Davorin Petančič. Pričetek ob treh popoldne. Prijatelji poštenega razvedrila, pridite, da bodo odnesli vrli negovski igralci od nas najlepši utis.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Naš oder je spd oživel. V nedeljo dne 28. januarja, popoldne po večernicah, vprizori godba »Slavček« s sodelovanjem tukajšnjega dramatičnega odseka bralnega društva pretresljivo zgodovinsko ig-

DRUŠTVENE VESTI

Več socialne vzgoje!

Iz okolice Pragerskega.

Veliko se danes toži o duševnih ter moralnih razmerah, ki v njih živimo. Velikokrat se čujejo očitki, da smo sami krivi, ako se teptajo v prah svetinje človeškega bitja in sožitja, ako je izgubila ljubezen iz vrst ljud ter mesto nje zavlada sebičnost, želja po uživanju, trdosrčnost, mržnja in sovraštvo. Drugi pa delajo za te razmere krivo svetovno vojno, ki da je izpridila ljudi, zlasti še mladi rod, o katerem se v javnosti vedno češče oglašajo pritožbe.

Po našem mnenju ni s tem dosti pomagano, če stikamo za krivcem. Pri takem iskanju se kaj rado dogaja, da skuša prevaliti krivdo drug na drugega, ker nikdo ni rad kriv. Ni pa tudi glavno vprašanje krivde. Glavno je vprašanje, kako popraviti razmere, radi katerih toliko tožimo.

vdušena pripovedovanja o uspešnih bojih zoper gospodo so gladila ušesa štajercev. Vsi so pritrjevali, da imajo Kruci prav. Prebili so se s silo do svobode in so že takorekoč — zenačeni z graščaki, saj je vendar grof njih kralj! Kdo ne bi bil Kruc, ki po dnevu spi ter smrdi brez vsakega dela in napora; v noči je, pije, pleše ter ljubi do popolne razuzdanosti in si pljune v roke za boj, rop in požig, ako ga vzdrami tu in tam iz lahkoživja poveljnikov ali kraljev klic. Kruc je sicer tolovaj, pa kaj, mar ni li pred njim ropal gospod sam in sedaj opravljata ravbarski posel oba v tovarišiji.

Še zapel je s svojim spremstvom katero kručevsko v madžarskih zategljajih in tako podžgal poslušalce, da bi jo bili vsi najraje udrli za njim preko Mure in pomnožili tabore Krucev.

Godrnji so stregli na kupčijskih potih po Murskem polju z izbrano jedjo in pijačo. Nočeval je po najboljših hišah v pernicah in je moral zasmrčati pri mizi, sicer bi ga bilo vse poslušalo z napeto pozornostjo do ranega jutra.

Stari očanci so trdili o Jurjevih barlantah, da so lažnive ali vsaj znatno pretirane. Te cincarije glede

trgovčeve verodostojnosti so zavračali mlajši z upravičeno trditvijo, da niso stari modrijaši preko domačega pragu že leta in leta niti pogledali, kaj šele, da bi se upali preko Mure h Krucem!

Celo stotnik Ropoša, ki je bil parkrat v gostih pri Godrnji v Bakovcih, je bil resnega mnenja, da pomeni možakar nekaj med domačini, kar se tiče imanja in ugleda. Če je malodane doma v sami Budimpešti, bo že znal, kaj se godi po Madžarskem in kaka je kručevska muzika.

Samo cigani Brajdiči, potepuhi po Prekmurju in Murskem polju, barantači s kljuseti, piskrovezi in tatovi bolj nego vsak Kruc, so nekaj lagali o Godrnji in njegovi družbi. Itak ni verjel nikdo ciganskim blebetam, da bi bil Juri Godrnja »oberkruc«, ali kolo vodja vseh prekmurskih tolovajev. Obiski štajerskih sejmov ter imovitejših hiš so mu le krinka za vohunstvo, katerega vrši po nalogu kralja Krucev, ki bo pridivjal prej ali slej s celo druhaljo nad lahkoverne Slovence. Vsi so branili Godrnjo češ: cigan je cigan! Na štajerski strani je nasprotnik Krucev; na ogrski hujsi od Kruca! Črni in grdi Jurja, ker ta dviga cene

poda na pašo pri 9° toplote v senci, ni tako prepirljiva kot naša čebela in ima 8°mm dolg rilček, s katerim je kos slaščini rdeče detelje.

Ena od žuželk, ki so koristne stebelu bombaževe rastline, je metulj, ki se imenuje: »Alabama argilaqua« - Njegova ličinka sicer žre listje bombaža, pa vendar pomaga z uničevanjem listja rastlini, da se poprej razvije in razpoči bombaževa kapsula, v kateri je bombaževina. Sedaj pa pride nekaj posebnega ter izrednega: Medtem ko žive ličinke omenjene žuželke v južnih državah ameriških Zedinjenih držav, letajo njih metulji po sever-

ro »Črni križ pri Hrastovcu«. Bralcem »Slov. gospodarja« je ta povest znana, zato je zanimanje za to prireditev povsod veliko. Vstopnina je zelo nizka in znaša 2 in 4 Din, tako da je omogočeno prav vsakemu, da se udeleži te gledališke predstave. Vabimo vse od blizu in daleč!

Cenjeni naročniki!

Vsem, ki ste že obnovili naročnino za leto 1934, iskrena hvala!

Vsem, ki je še niste obnovili, sporočamo sledeče:

1. Iz pravilnika o zavarovanju ste že spoznali, da je v letu 1934 zavarovan dotični celoletni naročnik, ki je vsaj tekom meseca januarja 1934 imel plačano vso naročnino »Slovenskega gospodarja« do konca leta 1934. Taka je pogodba in izjeme ne bo!

2. Težki časi in vedno večja draginja za papir, ki ga moramo uvažati, nas sili, da lista ne moremo nikomur pošiljati brezplačno. Ako ga kdo sedaj res na noben način ne more plačati, naj nam sporoči s kartico, kedaj ga bo lahko plačal, da ga počakamo. Kdor pa lista ne misli več imeti, je pa njegova dolžnost, da pove, da ga ne bo več imel. Zato naj na ovitek, kjer je njegov naslov, napiše: Nazaj, ne sprejme več! Toda tega naj nihče ne stori, ako res že ni tako skrajna sila, da bi se res ne dalo nikjer več najti za časopis, ki je vendar vsakemu kulturnemu človeku nujno potreben.

Za bodoče torej velja:

»Slovenski gospodar« bodo prejeli nadalje le oni, ki so naročnino že plačali, ali pa pišejo, da jih za naročnino počakamo. Vsem drugim bomo morali list ustaviti.

Prosimo vas torej še enkrat, da kmalu poravnate zaostalo naročnino, ki znaša za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16 in za četrt leta 9 Din.

Uprava »Slovenskega gospodarja« v Mariboru.

nem delu, kjer so škodljivci, ki izsesavajo iz grozdja sok. Neznano je, zakaj odleti ta metulj tisoče km in vedno dalje proti severu v kraje, v katerih bombaž sploh ne prospeva, kakor n. pr. v Kanadi. Uganka te žuželke selivke še ni rešena.

Starorimska brisača.

Samo eden komad starorimske ročne tkanine so odkrili pred kratkem v povsem nepokvarjenem stanju. Gre za belo brisačo iz dobe rimskih cesarjev. Tkanina je dolga 1.20 m, široka 60 cm, je popolnoma slična našim

Naročajte

„Nedeljo“

konjem in je že par let sem naravnost onemogočil s pošteno barantijo ciganske mešetarije in goljufije.

Oče Ropoša so bili na domačiji Godrnje, videli, kaj in koliko poseda v Bakovcih, niso pa znali povedati: ali je Jurij oženjen ali še samec? Cigani so zopet klevetali, da ima po vseh večjih kručevskih taboriških kar cele turške hareme. Svojo pravo ženo je napodil z bičem od hiše, kakor hitro se je pokrutil in se prepričal, da imajo Turčini prav s trditvijo: več žen bolje streže in neguje moža nego ena!

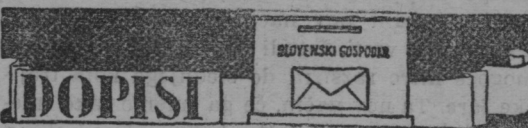
Torej le cigani so bili proti poštenju Godrnje; vsi drugi so bili odločno drugačnega mnenja. Pri splošni najboljši ljudski sodbi se ne smemo čuditi, da je bil živinski trgovec pri obisku Veržeja vsikdar gost pri Ropoševih. Ko so postali njegovi obiski pri »hauptmanu« pogostejši nego sicer, so buknile v javnost resne besede: Bogati Madžar bo presadil veržejsko cvetko na ogrska tla. Ako bo uspela snubitev, ne bo Godrnja le slobodnjak — še graščak, toliko bo posedal zemlje in suhega denarja.

Treba pibiti, da se je Jurij rad šalil v gostih s »hauptmanovo« Vido. Rad je pohvalil njeno mičnost ter postrežljivost, nikoli ni bil vsiljiv in očetu niti

Čeprav ste danes zdravi, lahko že jutri zbolite na gripi, angini itd. Mislite v tem slučaju na ASPIRIN tablete in na Bayerjev križ, ki Vam jamči za njihovo pristnost.

V. z.: »JUGEFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

Limbuš pri Mariboru. V visoki starosti, stara skoro 75 let, je dne 12. t. m. zatisnila svoje trudne oči vzorna žena Marija Peršon, prevžitkarica, stanujoča pri svojem sinu Ivanu Peršon, skrbnemu posestniku in vrlemu kršč. možu na Laznici pri Limbušu. Svojo bolezen je z največjo potrpežljivostjo prenašala in je tudi brez vsakega smrtnega boja mirno v Gospodu zaspala. Pokojnica je bila vzor prave krščanske žene in matere. Cerkev je vse življenje ljubila nad vse. Vsak prvi petek se je redno udeležila cerkvene pobožnosti in naj je bilo še tako slabo vreme. A tudi ob drugih prilikah se jo je večkrat videlo pri sv. maši v iskreno molitev zatopljeno. Prelepe majniške pobožnosti in svitnic se je udeleževala vsak dan, če ji je v to le zdravje dopuščalo. Marijo, svojo patrono, je pristrčno ljubila, zato upamo, da ji je ona to njeno ljubezen tudi obilno plačala. Nad 40 let je skrbno gospodinjala ob

strani svojega že pokojnega moža na svojem prostranem posestvu z največjo marljivostjo in pridnostjo. Ko pa so jo jele moči zapuščati, je izročila posestvo sinu, ki ga je z ostalimi otroci k krščanskem duhu vzgojila. Dne 14. t. m. smo jo spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku na limbuško pokopališče. Spreveda se je udeležila ogromna množica faranov in drugih, znak, kako so pokojno vsi ljubili in spoštovali. V lepem govoru se je od rajne ob odprtem grobu poslovil vlč. g. župnik Andrej Bračič, povdarjajoč posebno njeno veliko pobožnost, skromnost, ljubezen do cerkve in do Marije. Počivaj, draga mamica, mirno v hladnem grobu in večna luč Ti naj sveti!

Zgornja Sv. Kungota. Kljub hudi krizi v naših krajih je šolska božičnica za revne učence in učenke še razmeroma lepo uspela. Vršila se je dne 13. t. m. v šoli. 128 šolskih otrok je bilo obdarovanih z različnim blagom in božičnim kruhom v skupni vrednosti Din 2409. Iskrena zahvala gre plemenitim darovalcem: banski upravi v Ljubljani, družbi sv. Cirila in Metoda, g. trgovcu Josipu Senekoviču, gđc. trgovki Anici Leber, vsem blagim

omenil ni, da bi gojil kake resne namene z njegovo edinko.

In Vida sama! Kaj naj rečemo? Kje na svetu je dekle, kateremu ne prija, ako mu dvorjani boljši moški na neprisiljen, naraven način? Jurij je bil zastavne postave, po madžarsko mustačast in že tako šrbavah zob, da se mu je zatikal jezik v vrzel spodnje čeljusti pri hitrejšem pripovedovanju, katerega je dvigal v takih slučajih iz pesti zobnih šrbah z glasnim tleskom, ki je vplival zelo neprijetno na tako nežen čut, kakor ga je posedala Vida.

Sicer je pa Vida v svojem srcu že volila in bi ne bila izvolila drugače, četudi bi bil pokrit Jurij z zlatim perjem in bi mu tekla jezik kakor slavčku pri petju.

Nikakor ni prenačljeno, če zaupamo čitateljem, da sta že nagibala stara Ropoša k Godrnji, če bi ta res kedaj povprašal, in to čisto iz naravnega razloga: Madžar je bil bogataš daleč segajočega ugleda ter vpliva; zastavonoša Franc le pošten kmečki sin, ki bo nekaj šele po predaji Ropoševine.

vaščanom in vaščankam, tvornici »Zlatorog« in pekovskemu mojstru g. Rudolfu Smonigu v Svečini. Bog plačaj tudi cenjenemu učitelstvu za trud, ki ga je imelo s to človekoljubno prireditvijo!

Št. Ilj v Slov. goricah. Vzoren viničar je bil 74letni Leopold Likavec. Ves je bil zraščan v vinogradom, ki je bil izročan njegovi skrbi. Govoril je s trstjem kakor z otroci; od zore do mraka je posvečal vse svoje odlične veščine rasti in lepoti vinograda. Delo in molitev, v tem je bila neprekinjenost njegovega življenja. 25 let je bil zvest, udan in sposoben uslužbenec šentiljskega župnika g. svetnika Evalda Vračka. V ponedeljek popoldne je bil pogreb blagopokojnega Likavca iz mariborske bolnišnice na pobreško pokopališče. Mrtvaški spreved je vodil šentiljski župnik g. E. Vračko, ki je svojemu zvestemu Likavcu govoril na grobu prisrčne in toplo občutene poslovljne besede. Rajni je bil tudi vsa leta naročnik »Slovenskega gospodarja«. Naj v miru počiva!

Sv. Marjeta ob Pesnicah. Na sedmini rajnega Gregorja Polanca so nabrali za Dijaško kuhinjo 152 Din. Bog plačaj!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Dolgo se že nisimo Trojičani oglasili, g. urednik, ne mislite, da spimo ali da smo že vsi pomrli, čeprav nas je lani, kot že 50 let ne, zapustilo 64 sofaranov; krstov smo imeli lani 46, porok 28. — Na novega leta dan smo pokopali Terezijo Sirk iz trga, teden pozneje pa Marijo Golob, družbenico dekliške Marijine družbe. Pogreba se je udeležilo nad 30 belooblečenih deklet. Pred hišo in na pokopališču so naše vrle cerkvene pevke zapele svoji sestri ganljive pesmi. V miru počivajta! — Ustanovili smo fantovski odsek Katoliške akcije, ki šteje nad 20 članov. Odsek se pripravlja za igro »Čevljar«, ki jo bo vprizoril na pustno nedeljo. Na igro že sedaj opozarjamo in domačine ter sosede vabimo, da se bodo do solz nasmejali. — Sedaj ob začetku novega leta skrbimo, da bodo v naše domove dohajali le krščanski časopisi in dobre knjige. Naročimo si tudi Mohorjeve knjige. Kdor še hoče knjige družbe sv. Mohorja iz leta 1933, jih dobi 6 knjig za 20 Din, sezite po nje! Dobite jih v župnišču. Naročimo si »Naš dom«, posebno priporočljiv list za kmečko mladino, ne pozabimo pa tu-

di našega priljubljenega »Slovenskega gospodarja«; nikakor se ne sme pri nas število njegovih naročnikov znižati, ampak znatno povečati. Proč od nas protiverski listi, sezimo le po dobrih listih in knjigah. — Obolet je naš organist g. Ernest Majhenič, ki je šele leta 1932 prišel iz celjske glasbene šole. Takoj po prihodu iz šole je zbral nad 30 pevcev in jih tedensko 2—3krat vežbal. Naš zbor je vsako nedeljo pri obeh službah božjih krasno in mogočno zapel. Seveda je še zboru tu pa tam kaj manjkalo, a s pogostimi vajami se vsak nedostatek popravi. G. organistu želimo skorajšnjega okrevanja, njegovim pevcem pa vztrajnosti. — Obiskali so nas tudi te dni kurji uzmoviči; pri posestniku Pučku v trgu so pokradli 11 kokoši. Orožništvo stvar preiskuje.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Pa naj še kdo reče, da je Sv. Trojica zakotna vas! Kaj še! Daleč naokoli znani trg je! Saj ima pošto s telegrafom in celo telefonom in še druge važne iznajdbe 20. stoletja. Vendar pa se zdi, da ta pošta s tolikim obratom ne zadostuje več naši fari, ali pa je morda tudi današnja kriza mnogo pripomogla k temu, da so si nekateri ljudje umislili nov način, kako čim hitrejši dobiti kake vesti, četudi izmišljene, ter jih kar mogoče hitro razširiti do slednjega kota trojiške fare. Ta nov način, če ga smemo tako imenovati, je one vrste pošta, katere glavni organ je oni del človeškega telesa, ki je vedno moker, dasiravno je pod skrbno streho in ima svoj sedež za močno ograjo zob. Seveda pa ta važni organ veliko preveč sili preko ograje in se najraje giblje v času, ko ni potrebe, v času pa, ko je potreba, da bi ga spravili v delo, pa navadno trdovratno miruje in uživa zasluženi počitek, ki si ga je s pretirano vnemo opravljanja krvavo zaslužil. Vesti, ki jih ta pošta raznaša po fari, so tako malo resnične, kakor malo je verjetno, da bo človek kdaj postal absolutno razumski gospodar nad tem upornim poročenjem. Da je temu tako, se navaja v dokaz dejstvo, kako se je okoli novembra 1. l. raznesla po župniji vest, da so pripeljali v trojiški samostan neko na smrt bolno osebo. Vsak, ki le malo uporablja svoje možgane, bo takoj ugovarjal, češ: nevarno ali celo na smrt bolnih ljudi pač nikamor ne prevažajo. Le, če je še kaj upanja, da ozdrave, jih spravijo v

bolnico. Take bolnice pa še zaenkrat Trojica nima. Pa tudi trojiški samostan ni namenjen za bolnico, kjer bi tuji čakali na smrt ali pa na ozdravljenje. Pa ta vest, ki je popolnoma neutemeljena, še nekaterim ne zadostuje. Raztrosili so novico, da je dotična oseba že v smrt-nem boju, da so jo po prevozu sprevideli, da so ji prižgali sveče, ki naj bi ji svetila preko temnega praga smrti v jasno večnost. In še mnogo drugih govoric kar dežuje. No, oseba, ki je že dalje časa ni pri Sv. Trojici, naenkrat umira v trojiškem samostanu. V kakšno smešnost zablodi človek, ki noče trezno uporabljati svojih možgan, vda pa se slepemu gonu svojega jezika! Vest o mrtvaški sveči bi se dala takole razložiti: Mogoče se je kaki butici, ki ima posebno »skrb in sočutje do bolnikov«, sanjalo. V svojih mučnih sanjah je gledala vsega izčrpanega bolnika, kako umira in še v zadnjem hipu pridrvi rešilni avto ter odloži v trojiškem samostanu z življenjem in smrtjo se borečega človeka. Vse to se godi ponoči in v temi je treba luči, sicer bi se lahko zgodilo, da bi prevozniki, ki samostanskega poslopja ne poznajo, zanesli »na smrt bolno osebo« kam v kuhinjo, klet ali pa celo na podstrešje. Luč so morali imeti! Ko se taka sanjava butica zbudi, hitro naobrbe svoje grozne sanje na kako osebo ter jo obsodi na smrt. Iz navadne petrolejke pa, ki jo še rabimo v krájih, kjer ni elektrike, se v glavi z bujno domišljijo poraja grozna misel na mrtvaško svečo ter jo potisne v roke osebi, ki ji je v sanjah blodila po trdni glavi. Sanje so velika reč, enakovredne resničnemu dejstvu in jih je treba obesiti na veliki zvon, ter raztrobiti kot dovršen čin. — To je samo drobec od onih vesti, ki se trosijo z mrzlično naglico po trojiški fari. Oseba, ki služi kot predmet tolikemu poslu nekaterih »za opravljanje vnetih oseb«, prosi, naj se s temi praznimi govoricami enkrat za vselej preneha. Če že nimajo toliko sočutja do bolne osebe, potem naj vsaj prihranijo nepotrebne skrbi bitjema, ki s trpečo osebo najbolj čutita.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Tik pred Božičem se je za vedno poslovila od nas Liza Pulko, kmetica-užitkarica-vdova v Sv. Lovrencu, stara 58 let. Bila je sestra blagopokojnega g. dekana Martina Medveda, ki je bil uprav dva meseca pred njo pokopan v Laporju. — Dne 10. t. m. smo spremili v cerkev in

Da niso bili obiski Godrnje v Veržeju pri Ropoševih samo kupčijskega ter prijateljskega značaja, ampak so koreninili v globokejših namenih, se je pokazalo hitreje, nego bi bil kdo pričakoval ali mislil.

Jurij je bil zopet v gostih pri »hauptmanovih« čez noč. Drugo jutro je oddirjal na konju, kakor bi ga podil sam zlodej. Pri galopu skozi trg je psoval vsem prokletim Veržejcem očete in majke. Celo gnezdo ga bo pomnilo dolga leta! Jurjeve kletvice so si tolmačili Veržejci v tem smislu, da si je osmodil preveč zaljubljene mustače pri Vidi, čeravno bi ga bila videla stara dva rada kot zeta in združitelja premoženja na obeh straneh Mure.

Poleg očeta in matere je zvedel iz Vidinih ust še Franc, da jo je poprosil ogrski mustačar ono jutro resno za spremstvo na življenski poti, ko je že imel zagotovilo iz ust staršev. Ona — Vida — mu je povedala na kratko, da nikoli, ker je že oddana in ji je obljuba svetost!

Še cigan stari Marko Brajdič je zvedel za Jurjevo zavrnitev. Stopil je k očetu Karlu in mu zašepetal na uho, da je ravnala Vida prav. Zapaljeni

Oger je tolovajski glavar, mohamedanski babjek in spada že davno na najvišje vislice in nikakor ne kot zakonski mož ob stran krščanske Veržejke! Za pohvalo lastne hčerke je sunil gospodar Ropoša cigana, da je padel na zobe. Na tleh ležečega je brcal in bruhal vanj vse vrage in hudiče, ki so preslepili po ciganski coprniji njegovo edinko, da bo rajši kmetica nego graščakinja!

Opsovani, obrčani in s hudobci vred na dno pekla pregnani Marko Brajdič se je zmuzal previdno po vseh štirih iz Ropoševga dvorišča. Zunaj na cesti se je šele upal postaviti na noge. Ciganske besede je streljal na glas proti nebu, tolkel z nogo ob tla, pljuval na levo ter desno, grozil s pestjo proti Ropoševini in se zaklinjal ob koncu trga v slovenščini, da ga bo že pomnil kmetavzarski rovtar Ropoša! Hotel mu je oteti iz roparskih krempljev otroka; prejel je mesto hvaležnosti s kletvicami spremljane brce!

(Dalje sledi.)

otiračem in opremljena na vsakem koncu s »franžami«. Brisačo so uporabili kot ogrinjalo za mrtvaško žaro, ki je bila zapečatenata ter napolnjena z balzomom iz kafre. Balzam je povzročil, da tkani-na ni razpadla in se je ohranila do danes. V tem posebnem slučaju je vsebovala žara preostanke človeških kosti, katere so zbrali po sežganju mrliča. Navada balzimiranja trupla je bila v starem Rimu zelo redka. Zakaj so napolnili žaro, v kateri so bili koščeki kosti, še z balzomom, je nepojasnjeno. Dragoceno najdnino so oddali v muzej za starinoslovje v Rimu na ogled.

Sirite „Slov. gospodarja“!

nato na kraj počitka častitljivega moža in do zadnje jeseni neustrašenega borca za Boga, za narod in njegovo pravico, Jakoba Tumpeja iz Sv. Lovrenca: 8 duhovnikov, med njimi njegov sin g. Andrej, daleč znani misijonar, ta čas v Belgradu, ter kot zastopnik misijonske družbe misijonar g. Godina iz Grobelj, sestre usmiljenke (tudi ena hči pokojnikova, dočim druga, usmiljenka v Belgradu, ni mogla priti), g. Miha Brenčič kot zastopnik Vzajemne zavarovalnice, ki jo je rajni tukaj tako lepo vpeljal, domači gasilci in malodane cela fara se je udeležila pogreba. Ob odprtem grobu je g. dekan Sagaj v jedrnatih besedah podal sliko moža, ki mu je celo življenje zares bilo služba božja: vzoren mož, oče-vzgojitelj in gospodar, neustrašen rodoljub ter neutrudljiv agitator za vsako dobro stvar skozi blizu pol stoletja. Vse je presojal nekako iz božjih vidikov, ne pa po osebnih koristih. Naj mu bo Bog obilen plačnik za vse dobro, kar je zanj in za narod in za posameznika storil v svojem 75letnem življenju, ko je že davno pred pozivom papeža Pija XI. dejansko vršil katoliško akcijo! Naj nam da nebo dosti takih mož!

Sv. Barbara v Halozah. Veliki zvon Sv. Barbare nam je naznanil žalostno novico, ki je pretresla celo našo župnijo. Umrli je iz naše srede vrl mladenič Marijine družbe Koletnik Janez iz Slatine. Bolehal je dalje časa na jetiki in odšel v večnost v najlepši dobi svojega življenja, 35 let star. Umrli je vrla mladenka Marijine družbe v dobi 34 let Pepca Blažek v Gradiščah. Pogreb blage Pepce je bil v sredo dne 17. t. m. Pogreb je vodil g. župnik Franc Grobler, ki se je poslovil od rajne s tako ganljivimi besedami, da ni nobeno oko ostalo suho. Obema rajnima svetila večna luč!

Sterjanci, p. Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Minulo je Novo leto, dan, v katerem si drug drugemu podajajo roke, želeč sreče, zadovoljstva in dolgega življenja na tem svetu, čeprav v solzni dolini. Minulo je nekaj dni in že so se oglasili zvonovi naše župnije ter naznanili žalostno vest o nenadni smrti blage žene Marije Janžekovič iz Sterjanec. Zato si tudi sosed šteje v svojo dolžnost, da ob tej priliki izpregovori par besed o življenju in smrti blagopokojnice. Rajna je bila priljubljena in ponižna ter se ni ponašala s tem, kar je posedala. Bila je dobra sosedka, zlata žena, zatočišče siromakov ter blaga mati številnih otrok, ne samo lastnih marveč tudi tujih. Več otrok, ki so bili takorekoč vrženi na cesto, je tukaj dobilo svoje mater, katerim je rezala kruh do onih let, v katerih so bili zmožni iti v svet ter so dosegli nekateri celo višje državne službe. Dne 6. t. m., ravno na god Svetih Treh kraljev, se je zadeta od kapi zgrudila na tla in po devetdnevni mučni bolezni, maziljena s sv. oljem, mirno v Gospodu zaspala. Njena duša se je preselila iz te solzne doline k ljubemu Bogu, v pravo, mirno, srečno in veselo domovino, kjer ne bo ne ločitve in ne selitve več. Njeno truplo pa smo dne 17. t. m. prepeljali k večnemu počitku. K sprevedu, ki ga je vodil od doma domači g. župnik ob asistenci drugih duhovnikov, in sicer: čč. gg. Janeza Gašpariča, stolnega kapelnika iz Maribora; Kranjca iz Maribora in kaplana Šketa pri Vel. Nedelji, je sledil govor na njenem domu g. profesorja Vesenjaka, kateri je opisal njeno življenje ter podal tolažilne besede ostalim. Ob odprtem grobu je govoril domači župnik č. g. Josip Rehar v srce segajoče besede. Da pa je bila pokojnica res vsega spoštovanja vredna, je kazala tolika udeležba ljudi, kakor se še menda ni nahajala na tem pokopališču. Zatorej izrekam v imenu

žalujoče rodbine dolžno zahvalo vsem, zlasti v prvi vrsti Vam čč. gg. duhovnikom, za Vašo požrtvovalnost, da ste se odzvali klicu ostalega moža ter za v srce segajoče besede; dalje cenjenemu pevskega zboru za ganljivo žalostinko, vsem darovalcem vencev in slednjich vsem, ki ste storili zadnje korake za rajno. Naj vam ljubi Bog povrne z nebeškimi darovi. Blagopokojnici pa podeli večni mir in pokoj in večna luč naj ji sveti, naj počiva v miru! Ohranimo jo v trajnem spominu! Žalujochi rodbini izrekamo naše sožalje!

Šmartno pri Velenju. Redkokedaj se oglasimo s kakšnim dopisom pri uredništvu »Slov. gospodarja« iz te lepe naše župnije. Kljub temu, da je naš list zelo razširjen in priljubljen našim kmetskim in delavskim stanovom, se moramo tudi včasih zglasiti s kakšnim dopisom pri uredništvu, da tudi širša javnost izve naše resne in žalostne novice. — Dne 6. januarja je preminul daleč na okoli znani in spoštovani posestnik in hotelir g. Ivan Rak v Velenju. Kot najstarejši možki trga Velenje je v 81. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Da je bil priljubljen, dokaz temu je bila izvanredna udeležba pri njegovem pogrebu. Bog mu bodi milostljiv sodnik, rodbini in sorodnikom naše sožalje! — Minulo je pred kratkim deset let od tedaj, ko smo spremili k zadnjemu počitku od vzgledne krščanske in spoštovane Stropnikove hiše v Šaleku pokojnega očeta skrbnega gospodarja Petra Špetala. Kot zaveden katoličan, boritelj za kršč. vero ter neomagljivi delavec na vseh gospodarskih poljih je deloval nesebično kot občinski odbornik občine Velenje, kot načelnik kmetijske podružnice in kot predsednik izobr. društva v Šmartnem, za kar se ga še danes ljudstvo hvaležno spominja in mu želi večni mir. Nišo pa še zacelile rane žalosti Stropnikovi rodbini za pokojnim očetom, so že zopet nam naznanili zvonovi naše farne cerkve pretežno vest, da je neizprosna smrt pretrgala nit življenja v najlepši mladeniški dobi v 24. letu starosti sinu pokojnega Petra, Franceku Špetal. Najhujša sovražnica mladine jetika, katero si je pridobil pri svoji vestni službi kot električar pri drž. rudniku Velenje, mu je uničila najlepšo dobo življenja. Veličasten pogreb je bil dokaz, kako priljubljen je bil pok. France daleč na okoli. Pred hišo žalosti, v cerkvi in ob grobu mu je cerkveni pevski zbor, katerega član je bil, zapel žalostinke. Počivaj v miru, dragi France, mamici in preostalim sožalje!

Šmartno ob Paki. Nesreče v naši sredini ali neposredni bližini so pogoste. Že med prazniki je ponesrečil Ivan Goričar, nekako 14 let star. Pomagal je v Slatinah svojemu očetu podirati drevo, ki je po nesreči padlo nanj in mu nalomilo rebro in mu močno pretisnilo drobovino. Njegova krepka narava si je ob skrbni domači oskrbi kmalu opomogla. — Dne 13. t. m. je ponesrečila majhna triletna Jozefa Ribarjeva, doma že v Skornem, kmalu od Gorenj. Padla je zvečer s klopi pri peči, udarila je z levo roko po tleh in si jo zlomila med zapestjem in laktom. Skrbni stariši, ki vedno pazijo na svoje tri otroke, so malo ponesrečenko takoj poslali k zdravniku, ki je naredil trdo obvezo na roko in bo gotovo kmalu dobro. — V Lokoviškem, oziroma v Šoštanjskem Penku je doletela nesreča Forštnerjevo rodbino. Domači hčeri je na ledu spodrsnila lestva, in hči je padla tako nesrečno, da si je zlomila desno roko in morala iti iskat pomoči za nekaj dni v bolnišnico.

Braslovče. Smrtno se je ponesrečil v Podvrhu Blaž Hribernik, po domače Olipovc. Po-

dirali so bukve in se je ena porla na njega, tako da mu je zdrobilo lobanjo; bil je takoj mrtev. — Lanska dobra hmeljska kupčija se pozna tudi letos pri ženitvah. Imamo precej mladih ženinov in nevest na oklicih kot so: posestnik F. Strnad iz Gornih Grč in M. Puncer iz Spodnjih Grč, oba dolgoletna cerkvena pevca; F. Plaskan, posestnikov sin iz trga, in L. Pikel, gostilničarka v trgu pri Brišniku; Turk Ivan iz Pariželj dobi nevesto iz Št. Pavla; M. Leskovšek iz Podvrha se bo priženil h Golavšku v. M. Magdalen. Nekaj jih pa še čaka na zadnjo nedeljo. Želimo vsem obilo sreče v novem stanu!

Luče pri Ljubnem. Poštni avto že dalje časa ni mogel k nam. Celjski avtobus je bolj korajžen; po parkratnem izostanku že zopet redno pripiha do nas. Snega imamo 1 meter, na nekaterih mestih tudi dva, celo 2 in pol m visoko. V tem času spravljamo s planin les v doline za cvetočo pomlad, ko se začne splav. Cene lesu so zelo nizke z ozirom na druga leta. Tudi se prav pridno smučamo, posebno ob nedeljah kar mrgoli po vseh klancih ter njivah naših šolarjev. — Lansko leto se nam je rodilo 54 otrok, 26 ljudi je umrlo in 16 parov se jih je poročilo. Poročenim želimo mnogo sreče in blagoslova, da bi bili vsi dobra drevesa ter rodili dobrega sadu naši ljubi domovini. — Premeščen je bil orožniški narednik g. Savinc v Južno Srbijo. — Obhajali bomo kmalu osemdnevne duhovne vaje.

Imeno. Umrli je tuk. dober občan in nad vse zgleden krščanski župljan g. Cvetko Jožef, posestnik in nekdanji župan. Zadnja leta ga je bolezen večkrat obiskavala in ga nazadnje tudi spravila v grob. Lepo spreviden s sv. zakramenti za umirajoče se je poslovil od svojih dobrih otrok, ki jih je že preje očetovsko blagoslavljal. Nad vse ganljivo pa je s popolno udanostjo v božjo voljo in z voljnim prenašanjem bolečin izdihnil svojo blago dušo. Kako je bil pokojni priljubljen pri vseh, se je videlo, ko so ga občani hodili kropiti in so ga spremili v častnem številu na pokopališče v spremstvu požarne brambe in množice občinstva. V slovo so mu zapeli cerkveni pevci ganljive žalostinke. Sedaj počiva prav v grobu, kamor je bila položena pred leti njegova žena! Uživaj večni mir in pokoj, blagi oče, preostalim pa naše iskreno sočutje!

Sv. Rupert nad Laškim. Gotovo je prvo, če človek v novem letu malo nazaj pogleda na staro leto: ga marsikaj uči in dovtetne ljudi tudi izmodri. Leto 1933 je bilo za nas trdo in težavno, da ga ne bomo kmalu pozabili. Pa smo se navzlic vsem tesnobam še dokaj živo gibali; le glejte: 93 otročičkov je priromalo v naše hribe in stiske, dečki in deklice skoro na pare: 46 in 47. Odromalo pa je v večnost samo 38 oseb, 17 moških in 21 žensk, med njimi 14 otrok. Mi ljubimo svoje hribe in težave, zato se je tudi lepo število mladih ljudi vpreglo v zakonski jarem (ali pa bi znabiti boljše rekel: raj?): 14 parov je bilo doma poročenih, 9 ženinov pa je v sosednih župnijah poiskalo neveste. Sprevidenih je bilo 62 bolnikov, sv. obhajil se je razdelilo 11.800. — Tudi beremo radi, se učimo in kratkočasimo: naš dobri prijatelj in stari znanec »Slovenski gospodar« je prihajal v nad 100 izvodih k nam; in s posebnim povdankom Vam naj povem, g. urednik, da je Janušova božična priloga za nas vse naravnost vesel dogodek, katerega vselej težko pričakujemo in se potem radujemo in smejmo še dolgo časa! Ljudje pravijo enoglasno: Bog nam ohrani dobrega gospoda še dolga leta! »Glasnika« prihaja k nam 30, »Bogoljuba« 30, »Domoljuba« 5, »Sadjarja« 10. Mohorjevo

družbe 50; nekaj smeti v podobi slabih listov je kajpada tudi pri nas; saj mora rogač povsod imeti mlade! — Celo pretečeno leto 1933 nas je več ali manj tlačilo mokrotno vreme, tudi toča nas je obiskala 22. avgusta in pošteno naklestila naše vinograde in sadonosnike, da se še zdaj troštamo samo z mokro vodico! Sedaj nas stiska zima brez konca in kraja, živina zmrzuje v hladnih hlevih, ker si nismo mogli spraviti stelje. A največja nezgoda nas je zadela z novo razmejivjo občin; cela župnija je razkosana na tri občine. Z novo obliko je pri nas zadovoljen samo eden človek ali pa največ dva. Najbolj umestna bi bila komasacija Sv. Ruperta in Svetine, ki sta že od nekdanj ena župnija, štejeta skupno 2191 prebivalcev in v vsakem oziru, gospodarskem, terenskem in duševnem, spadate skupaj. Ker nova občinska postava dopušča spremembe sedanje oblike občin, bodo vsi uvidevni ljudje v naši župniji zastavili vse svoje moči (in so to že tudi storili), da postavnim potom pridemo do pravice: ena župnija, ena občina. — Dne 6. t. m. je umrl v celjski bolnišnici tuk. posestnik Andrej Hercog, po domače Andrejka, pri Sv. Petru št. 45. Dne 8. decembra m. l. mu je zgorel hišni hram; kot prevžitkar se je nato porival po raznih hišah, se v hudi zimi do smrti prehladil in umrl v celjski bolnici. — Dne 14. t. m. pa je po dolgem bolehanju preminul ugleden mož Jožef Oblak, bivši posestnik in gostilničar »na keldru«, v 60. letu svoje starosti. Po svoji odločnosti in podjetnosti si je pripravil čedno gospodarstvo, kot izboren lovec je marsikateremu zajčku upihnil luč življenja in marsikatero zvito lisico prekanil, da mu je morala dati svoj topli kožuh, sedaj pa je smrt pomerila nanj svojo puško. Lepo se je dobri Oblak pripravljaj na smrt in krščansko umrl v nedeljo dne 14. t. m. Veliko število prijateljev, znancev in domačinov ga je spremljalo na njegovi zadnji poti. Vrla šentrupertska moža, počivajta v miru!

Pišec. Pa še naj kdo reče, da ni naš Fricl korenjak. Bilo je okrog praznikov. Že davno nima Fricl »mokrega« v kleti, toda zaskominalo ga je po njem. In ne bodi len, pot pod noge! Tam okrog Sv. Barbare je veliko hramov in v vseh je bilo toliko »mokrega«, da ga je Fricl pošteno dobil pod klobuk. Ali kako razigrane volje vam je bil, a kako je domov prišel, pa le ni znal. Toda takoj se je znašel, ko ga je boljša polovica povprašala: Kje ti je klobuk? In korajžno se je odrezal: Kje? Tako dolgo sem popival, da sem še klobuk zapil! Pa komaj je skončal, že je priletelo poleno v hrbet. S Friclnovo boljšo polovico se pač ni šaliti. Kaj je hotel? Podplate je pokazal, da se ni več polen iskalo ležišča na njegovem hrbtu in po rebrah. Bog pomagaj, če včasih grmi in treska, da le toča ne dela škode. Pa vam je ne da te svoje boljše polovice naš Fricl za 100 drugih. In sedaj hodi okrog brez klobuka, da ga lahko spoznate, gospod urednik, če ga srečate. — Tudi rodili, umirali, možili in ženili smo se v preteklem letu. Vsak dela bilanco na pragu novega leta, naj jo še mi sporočimo na tem mestu. Pokopali smo 32 faranov in sicer: 19 moških in 13 ženskih. Poročilo se je 26 parov. Rojenih je bilo 98 in sicer: 55 moških in 43 ženskih. Med temi jih je precej takih, da je Fricl vzkliknil, ko je zvedel za nje: Sedaj pa itak velja: Beži fant, dekle gre! — Tudi smuk je pri nas doma. Toda posebne vrste. Po glavni ulici Pišec namreč ob ugodnem snegu niti Fricl ni varen presenečenj. Saj mu je ob neki taki priliki neka družbica hotela prikrajšati njegove krake, a se ga premočno drže. Tako se je samo znašel v občestnem jarku, a boljša polovica je imela doma več dni posla,

da mu je z obkladki, pa ne z obkladki polen, ozdravila njegove noge. Pa se vam drsa vse: mlado, staro, ravno in kruljavo. Pravi živžav je včasih na cesti. Pridite si še Vi, g. urednik, pogledat ta špas, ki je zlasti imeniten, če se zvrne kup nadebudnih sankaric. — Pa pustimo to. Povedati moram, da smo postali prav napredni, ko smo z januarjem letošnjega leta ustanovili kmetško-nadaljevalno šolo pod vodstvom agilnega šol. upr. g. Janka Roškarja. Prva je ta šola te vrste v našem srezu. To bodo sedaj naši fantje in možje kmetovali! Kar okrog 35 jih redno obiskuje pouk. Poučujejo pa na šoli sledeči gg.: Roškar, Medved, Cizel, Dirnbek, Kene in Retzer. Nekateri izmed njih se kot absolventi kmetijskih šol kar dobro postavljajo. Vse breme šole je pa na ramah g. J. Roškarja, a ob strani mu v pomoč stojita gg. Medved in Cizel. Led je prebit, začetek storjen. Uspehi bodo pa kmalu vidni, upajmo da v ponos voditelju in ostalim, ki na šoli sodelujejo, in tudi onim, ki so šolo omogočili.

Iz zagrebške torbe. Ljubljanske, najbrž tudi mariborske mlekarice se rade pritožijo, da imajo slabe čase. Pa so še vedno gospe in gospodične v primeri s svojimi sestrami, ki za lagajo z mlekom zagrebško mesto. Vozil sem se te dni proti Karlovcu z devetimi vlakom. To se ti nabije ljudi, pa vse najbolj v zadnji voz, ki nosi napis: Zagreb—Split. Za mnoge je seveda Split že prva postaja, čeprav je pisano: Remetinec. Take so kajpak te kumice, snahe in strine, da se vsaka boji, da bo s svojimi kanglami morala teči za vlakom, ki ji bo kar pred nosom zginil, čeprav je še pol ure in več do odhoda vlakovega. Zato seveda v najbližnji vagon. Neverjetno, koliko je prostora pod klopmi takegale voza. Ne moreš razumeti, od kod toliko kangelj, ko ženske brez konca žlobudrajo, izstopajo na postajah vse do Jaske. Pa sem povprašal eno tako kumo, kako gre njeno delo. »Ej slabo...« Pa res ni nič kaj sijajno. Zjutraj ob štirih že se sirota otovori s svojim bremenom: takole 40 litrov mleka: Potem pa ta strašni dirindaj po Zagrebu od ene do druge hiše, da je gotova do pol devetih, potem pa zopet domov. Pa to bi še bilo, če bi bil tudi kak zaslužek. Mleko proda po 1.70 do 2 Din. Plača ga po 1.25 Din. Imela bi torej kakih 20 Din od 40 litrov, če bi ji njene »mušterije« plačale posebej vožnjo in prevoz, ki jo stane mesečno približno 600 Din. Tako je delo in zaslužek zagrebških mlekaric. Toliko, da prinese otrokom včasih belega kruha, ki jim je znamenje sreče, katero uživajo zagrebški židje... — Pa še o služkinjah eno. Pred nekaj dnevi je prišla v Zagreb iskat službo. Tam nekje iz srce Dolenjske. Pa bi že lako vedela, kam naj bi se obrnila. »Naš dom« bi ji dal najboljšo streho in najlepše zavetje in pomogel do skorajšnje službe. Vedela je ona zanj, pa se ji zdi, da je ta »Naš dom« za njo premalo nobel. No, lep dobiček je napravila! Šla je na Goljek, kjer je tudi zavetišče za dekleta, ki iščejo službo. Svoje stvari je pustila v garderobi na postaji in krenila na Goljek. Tisti nesrečni listek, s katerim je bilo spravljeno njegovo bogastvo, se ji je izmuznil iz žepa, morda ne sam... Tam gori na Šalati pa je par dni nato dobil neki človek neki kovček z različno vsebino, in tudi precej vrednih stvari je bilo notri. In pismo, namenjeno neki slovenski služkinji. To pismo je nato pokazalo pot dalje. Ko je dobila naslovnica pismo, se je kar prestrašila, ker si ni mogla misliti nič dobrega o tem, kako je mogla lastnina njene prijateljice priti tja gori. Morda umor! Kdo ve kaj? Pa se je dekle nazadnje le srečno našlo in z veseljem spet dobilo nazaj izgubljene predmete. Ne ve-

Modne liste,

liste za ročna dela vseh vrst, kupujte in naročajte v knjigarnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru: Koroška cesta 5 — Aleksandrova cesta 6 — Kralja Petra trg 4.

do in ne vedo dekleta, da ni vseeno, kam se kdo zateče in kod hodi. Za dekleta najboljše prehodno bivališče je ravno »Naš dom« v Beograjski ulici 10. Samo 10 Din stane na dan, pa je tudi na varnem. Pa še to-le: Slabe so plače, ki si jih more katera obetati v Zagrebu. Ne rečem, so dobre in poštene gospe, ki pošteno plačajo, a ne vse. Te dni je neko dekle šlo v službo za 70 Din mesečno. — Malo je medsebojnih stikov med zagrebškimi Slovenci, pa se delajo vedno novi. Gori pri Sv. Roku se sreča vedno več obrazov. Pa tudi nekje drugje srečaš svojega poznanega: v jeronimski dvorani. Takole dvakrat vsak mesec se spleča iti tja, da vidiš na odru slovensko predstavo. Oder slovenski, gledalci slovenski, kakor doma nekje, tudi znanci in prijatelji iz domačega kraja. Prihodnjo nedeljo dne 28. januarja priredi slovenske dekliška Marijina družba igro »Prisegam«, ki bo zopet zbrala prav veliko hvaležnega občinstva. — Tako lepa nada je vstala Zagrebčanom, da bodo imeli poceni, kaj poceni, skoro zastoj, prečudne japonske ropotije in vsakdanjih potrebščin, ki bi jih pripeljali sem Japonci. Pa so se računali menda nekako zmedli, ker ostane središče japonske trgovine za Balkan še vedno na Dunaju, kjer ima svojo centralo največji japonski bogataš Mitsui. — Starokatoličani so praznovali v nedeljo svojo desetletnico, odkar v naši državi priznani. Govorili so o svojih »borbah in zmagah« in o velikih nalogah za bodočnost. Pravijo, da so oni tisti, ki imajo od Boga nalogo, da v sebi zedinijo katoliško in pravoslavno cerkev. No, vsekako so si privzeli lepo nalogo... samo da jih je za to delo malo, zelo malo. Pa njihovi duhovniki imajo preveč svojih osebni skrbi, ker morajo skrbeti za otroke in ženo...

Koledar Slov. gospodarja je pošel!

Toda lahko zopet izide, ako se priglasijo vsaj 500 naročnikov!

Priporočamo torej vsem, ki res hočejo vzeti ta koledar, da se sedaj odločijo. Mi moramo koledar na novo staviti, zato se moremo odločiti za novo izdajo samo pod pogojem, ako dobimo vsaj 500 naročnikov. Obračamo se tem potom na naše prijatelje in zaupnike, ki so koledar že imeli kedaj v razprodaji, da zberejo naročila. Koledar ima tako bogato vsebino, da je bil ves razprodan in moramo sedaj pripravljati drugo izdajo. Tudi prosimo, da bi se zglasili gg. trgovci, ki bi ga vzeli v prodajo. Kdor ga bo vzel gotovo količino v prodajo, ga bo dobil po primerni ceni in poleg tega še brezplačen insert v primerni velikosti v »Slov. gospodarju«. Vsako leto so hranilnice naročile koledar, tudi letos ga naj, pa dosedaj še ni bilo dosti priglasov.

Do konca tega meseca bomo zbirali naročila in nato za ono število, ki se

bodo priglasili, dali koledar v tisk. Koledar ni taka stvar, ki bi se lahko še drugo leto prodajala, zato se mora tiskati le toliko, kolikor je naročnikov. Vpošljite nam torej naročilo čimpreje. Naročilo je poslato z besedilom:

Podpisani naročam obvezno ... izvodov koledarja »Slovenskega gospodarja«, vezanega v celo platno s svinčnikom. Pošljite mi položnico, da vam dopošljem denar.

Moj naslov:

Na naslov:

TISKARNE SV. CIRILA, MARIBOR.

Slučajno rešena.

Sprevodnik spalnega voza je bil navajen na marsikaj. V petnajstih letih, odkar je spremljal mednarodni ekspresni vlak od severa proti Sredozemskemu morju, je videl že prav čudne ter redke potnike. Večkrat so popivali potniki v spalnih vozeh kar cele noči in jih je komaj spomnil, kje da morajo izstopiti. Drugi so zopet pozabili pri kartanju na spanje. Generali, hohštaperji, mednarodni bankirji in ljudje, ki niso znali, koliko milijonov posedajo, so že bili gostje spremljevalca spalnih vagonov, a takega para, kakor je vstopil par minut pred odhodom ekspresnega vlaka v Ostende in se je nastanil v oddelku števil. 10, še ni videl.

Vozna listeka sta se glasila na ime F. Kingsbell in soproga ter sta bila v redu. Na prtljagi je bilo napisano z velikimi črnimi črkami S. S. D. Vse to je pregledal sprevodnik takoj.

Ko je zapustil ekspres kolodvor v Ostende in je brzel z vedno večjo naglico v temno noč proti jugu, je pričel pripravljati sprevodnik posamezne oddelke za noč, kakor mu je predpisovala služba. Oddelek števil. 10 je bil zadnji, v katerem je hotel pripraviti dve postelji. Potrkal je na vrata, pa ni dobil odgovora. Odprl je s svojim službenim ključem.

G. Kingsbell in njegova žena sta sedela vsak na svojem mehkem sedežu, kakor so običajni za vožnjo po dnevu. Gospod se niti ozrl ni in je gledal dalje proti oknu.

»Oprostite«, je spregovoril sprevodnik, »ali naj pripravim obe postelji za noč?« Ne da bi počakal na odgovor, je nadaljeval: »Prosim gospoda in gospo, naj se umakneta za nekaj trenutkov na hodnik!«

Nobenega odgovora. Nekaj časa je bil sprevodnik začuden, nato je rekel v svoje lastno opravičenje: »Drugi potniki že vsi spijo.«

Sedaj se je še le obrnil gospod Kingsbell. »Pustite oddelek, kakor je. Bova vas že poklicala, če bova potrebna spanja.«

»Kakor želite.« Sprevodnik je ostavil oddelek in šel naprej po hodniku, da bi prišel do svojega kota na drugem koncu vagona. Zmajeval je z glavo. Nobenega upanja ni bilo na nemoteno noč. Znaj Bog, kedaj se bosta zmotala ta čudna potnika v ležišče . . .

Preteklo je šest ur, ne da bi bila spregovorjena v oddelku števil. 10 ena beseda. Daniti se je pričelo . . . Naenkrat se

je obrnil moški ob oknu in je pričel zvedavo gledati svojo sosedo.

»Ali si vse premislila?« je vprašal.

»Pusti me na miru«, se je glasil odgovor. »V francoskem mestu Lyon se ločita najini poti. Nočem imeti nobenega opravka s temi umazanimi zadevami . . . Nikoli več!«

»Stoj!« jo je prekinil gospod ob oknu. »Hočeš pobegniti . . . Si domišljaš, da se zamoreš izmuzniti iz te družbe? Jeca čaka tebe in mene za vse, kar sva zagrešila. Tudi tebe . . . ali nameravaš kaj utajiti?«

»Ker sem te ljubila . . .«

»Le pripoveduj to pred sodiščem, moja draga.«

»Lopov . . . ne morem dalje . . . Ne morem več!« je kričala.

Moški ob oknu se je nasmihal prita-jeno: »Ne gre dalje? Ne delaj nobenih budalosti!«

Ženska je jokala. »Ne morem več. Ne morem dalje prenašati takega življenja. Rajši sem mrtva . . . kakor tak pekel . . . rajši ob življenje . . .«

»To bi bila rešitev«, je rekel mož prezirljivo in se je naslonil na zglavnik za hrbtom.

Gospa je zaprla oči. Naenkrat je skočila kvišku in se je opotekala proti oknu. Odprla ga je. Pripihal je jutranji veter ob straneh zastorov in napodil skozi okno cele oblake cigaretnega dima. »Rajši mrtva . . .« je mrmrala in zrla pri oknu.

Gospod se je prestrašil. Z grozo je gledal nasprotnico. Nagnila se je skozi okno in je bilo videti, kakor da meri razdaljo za skok . . .

»Klara . . . Klara!« je kričnil . . .

V tem trenutku se je zagnal ekspresni vlak v brzega z nad 100kilometersko brzino.

Trideset metrov od železniške nesreče so našli lepo oblečeno žensko v globoki nezavesti. Od vseh potnikov ekspresnega vlaka je ostala edina pri življenju. Sunek pri trčenju jo je samo vrgel skozi okno na progo . . .

Poslednje vesti.

Zunanji ministri Male antante so imeli sestanek dne 22. t. m. v Zagrebu. Razmotrivali so o splošnem političnem položaju in so določili smernice za bodočnost. Pred vsem so se bavili z razorožitvijo, balkansko pogodbo in z odnošaji držav Male antante napram sosedom. Predmet skrbne proučitve je bilo tudi razmerje do sovjetske Rusije. Naslednje zasedanje stalnega sveta držav Male antante bo maja v Bukarešti.

EKSPLOZIJA PEKLENSKEGA STROJA V BRZOVLAHU.

Dne 22. januarja zjutraj ob 5.50 je eksplodiral med postajama Videm-Krško in Brežice pod sedežem voza Berlin-Dunaj-Maribor-Zagreb-Sušak peklenški stroj. Takoj po eksploziji se je vnel plin. Ogenj je objel ves vagon, da je popolnoma zgorel. V vagonu je bilo 13 potnikov. Trije so bili po eksploziji ubiti in so jih našli zoglelene. Sprevodnik Pavlečič je koj po eksploziji potegnil zasilno zavoro in se je vlak ustavil. Goreči voz so odklopili in so začeli reševati potnike, med katerimi je bil tudi poslanec L. Petovar. Skočil

je skozi okno v obželezniški jarek in si rešil življenje. Kedo da so smrtno ponesrečeni, še ni dognano. Sprevodnik pravi, da je eden Avstrijec, eden Hrvat in eden Slovenec. Po odklopljenju gorečega vagona je vlak nadaljeval vožnjo. Peklenški stroj je bil montiran v Avstriji.

Smrti treh Slovencev v belgijskem rudniku.

V rudniku Vaterchey v Belgiji živi 1500 slovenskih rudarjev. Zadnje dni je radi vnetja plina nastala silna eksplozija, ki je ubila tri Slovence, kojih imena še niso znana.

Smrtna nesreča na železnici. Dne 22. t. m.

je povozil popoldanski brzovlak Trst-Dunaj nad vasjo Breg pri Borovnici na Kranjskem 65letno Telbanovo mater in jo popolnoma razmesaril. Hotela je obiskati svojega 98letnega očeta in je šla preko tira radi skrajšanja poti. Prihajajočega vlaka ni zapazila in ta jo je prehitel od zadaj.

Nesreča z lovsko puško. 16letni dijak ptufške gimnazije Adalbert Skrilec je streljal iz lovske puške. Puška je eksplodirala in je razmesarila fantu desno roko.

Šmartno v Rožni dolini. Podružnica Sadj.

in vrat. društva priredi v nedeljo dne 4. februarja, ob treh popoldne v šoli burko in treh dejanjih »Davek na samce«. Čisti dohodek je namenjen za nahavo sadjarskih potrebščin.

Št. Peter v Sav. dolini. Triletni pos. sinček Martin Četina v Podlogu je padel s kuhinjskega okna na vroč štedilnik. Otrok je podlegel opeklinam v celjski bolnici.

MALA OZNANILA.

Pritlično hišo v sredini mesta proda poceni in ugodno: Bender, Maribor. 65

Prodajam poceni 2 in pol orala travnika pri Sv. Marjeti ob Pesnici tik glavne ceste. Naslov v upravi lista. 00

V soboto dne 27. t. m. dražba na Glavnem trgu ob 9. uri dopoldne: veliko perila, obleke, pohištvo, žimnate madrace, posode. 67

Pluge raznih vrst, kakor tudi okopalnike in ospalnike, vse priznano dobro napravljeno, izdeluje in priporoča: Matej Bregant v Orehovi vasi, p. Slivnica pri Mariboru. 69

Hlapec, trezen, zanesljiv, vajen konjem in razumen za kmetijo, se sprejme v župnišče. Kje? »Slov. gospodar« pove. Znamka za odgovor. 70

Gospodinja, zmožna vodstva večjega gospodarstva, se sprejme v župnišče. Poizge se pri upravi lista. Znamka za odgovor. 71

Kovačnica se da takoj v najem na prometnem kraju v mestu. Janko Tratnik, kovač, Ljutomer. 68

Šivalni in pisalni stroj proda poceni mehanična delavnica Draksler, Maribor, Vetrinjska ulica 11. 72

Zahvala
KARITAS
Maribor, Orožnova 8

Dodatno k pobotnici se Vam podpisana za izplačilo cele posmrtnine prav iskreno zahvaljuje! Znesek bo zadostoval za kritje stroškov zdravljenja in pogreba pokojnega zavarovanca Vilénika Alojza.

Trnovska vas, dne 16. januarja 1934.

66 **Rajš Simon in Neža s. r.**

Čitateljem v pouk in zabavo.

Smuči in sani v srednjem veku.

Smuči.

Prvi početki smuči se dajo glede kraja ter časa določiti precej natanko. Znan raziskovalec severnih krajev Fritjof Nansen je dognal, da zrejo smuči na preteklost 1700 let. Norvežani, ki gojijo smučanje od pamtiveka, so se naučili smukati od Lapov. Prav na severu prebivajoči Lapi so najbolj spretni smučarji. Snore Sturlassün trdi o Lapih v 10. stoletju, da so tako izvežbani smučarji, da jim ne utečeta ne človek in ne žival. In karkoli pomerijo, zadenejo. Norvežani so od Lapov prevzeto smučarsko spretnost prav marljivo gojili in so opremili v srednjem veku že celo čete ali kompanije s muči. Smučarski oddelki so nastopali v srednjeveških vojnah. Ohranjeno je poročilo iz leta 1525, ki pravi, da ima pismonoša smuči, na katerih brzi preko »Doorefjel da« in preko vseh gozdov severno od Thronjdjema na Norveškem. Danes bi lahko prešteli vse Norvežane, ki ne znajo smučati, na prstih. V dobi Olafa Velikega (1558) pravijo zgodovinske beležke, da so se tedaj smukale z večjo spretnostjo na smučeh Norvežanke nego moški in so se vozile prav pridno na lov. Iz Norveške se je razširilo smučanje na Islandijo in Grönlandijo. Iz pokrajine Telemarken izhajajo najboljši norveški smučarji. Tudi v Ameriki so upeljali smučanje Norvežani. Na Finskem izsledimo smuči v najstarejši dobi in so bili tamkaj tozadevni učitelji Lapi. Iznajditelji smuči pa Lapi niso, kar je razvidno iz označke za smuke: ski in aandes, besedi sta germanškega izvora.

Sanke.

V svoji lastnosti kot prometno sredstvo za tovore so sanke gotovo najstarejše in najbolj enostavno vozilo, katerega se je posluževal človek. Prvotne sanke sta morala biti dva vstric položena hloda, katera so vezali med seboj prečniki. Po teh se je vozil človek ne samo po sneženi podlagi, ampak z uglasenim lesom tudi po suhi zemlji. Še le mnogo pozneje so začeli rabiti sani izključno za sneg. Znan potopisec Marko Polo je videl v 13. stoletju tatarske sani. Zdele so se mu posebna priprava, s katero se je bilo mogoče naglo peljati po zasneženih tleh. Še le v 15. stoletju je postalo sankanje priljubljena zabava. Ljudje so zapravljali tedaj na saneh toliko dragocenega časa, da je nastopala duhovščina javno proti tej razvadi. Po pridigi znanega govornika Janeza Capistrana so zažgali v Nürnbergu na Nemškem leta 1452-72 sani, ker so služile nedovoljeni zabavi.

Kljub strogemu nastopanju proti sankanju za zabavo se je ta šport vedno bolj utrjeval ter širil in je vožnja v saneh sčasom postala moda. Posebno v 16. in 17. stoletju so izgotavljali krasne sani, ki so bile bogato pozlačene in vse posute z umetnimi rezbarijami.

Športno sankanje na majhnih saneh

je otrok najnovejše dobe. Naselil se je k nam iz Amerike, Skandinavije, Švice in Tirolske. Majhne sani so rabili prvotno le v praktične namene in nato se je razvila še le prav zdrava ter mična zimska zabava. Vsem znani »rodli« je posnetek tirolskih kmečkih sani, ameriški rodli so posneti po indijanskih sančicah in skandinavske današnje rodle so uporabljali najprej kmetje in so imenovali to napravu kjälke.

*

Kmet in zavarovalni agent. — »Ako plačam teh le par kovačev in mi pogori hiša — potem dobim 25 tisoč Din —?« — »Da, a ne, če jo zažgete sami —!« — »Aha, sem si takoj mislil, da tiči za zavarovalno zadevo prevara.«

Katehet je razlagal v šoli vstvarjenje sveta in ga prekine učenec z opazko: »Moj oče pravijo, da izhajamo od opice.« — Katehet: »Vaše družinske razmere nas v šoli prav nič ne zanimajo.«

Krčmar gostu: »Gospod, raca na vodi, imate Vi dober in velik apetit?« — »O, dragi moj, to še ni nič. Ko bi me videli pri jedi, kadar sem kam povabljen!«

Letoviščar vpraša kmeta: »Koliko je stara Vaša krava?« — »Dve leti.« — »Kako in na čem poznate kravjo starost?« — »Na rogovih.« — Si misli letoviščar: »Aha, dva roga, dve leti!«

Zdravnik razlaga pri predavanju o prehrani in povdarja, da je mnogo bolj zdravo, če uživajo ljudje sočivje nego pa meso. Med drugim omenja predavatelj, da pozna gospoda, ki živi le od surovega sadja, zelenjave in orehov. Enega od poslušateljev jezi priporočanje nemesene hrane in omeni: »Jaz poznam nekoga, ki živi samo od soli.« — »Od soli?« vprašujejo drugi. »Kako za božjo voljo pa to napravi?« — »Čisto priprosto! Pač trguje s soljo.«

Rajna avstrijska cesarica Elizabeta je najrajši gojila jahalni sport. V pisalni sobi grada Achilleion na otoku Krfu je bilo montirano pred pisalno mizo mesto stola sedlo. V tem sedlu je sedela cesarica, kadar je pisala pisma.

*

Panamski pekel.

Goljufijo A. Staviskega na Francoskem svetovno časopisje povsem upravičeno primerja s takozvanim panamaškandalom, ki je svojčas dalje časa razburjal svet in je veljal do slučaja Stavisky za največjo poneverbo. Francoski listi so tokrat osvežili javnosti spomine na lopovščine, katere so uganjale francoske visoke osebnosti pri gradnji prekopa Panama, ki spaja Atlantski in Tihi Ocean preko ožine med Severno ter Južno Ameriko. Kanal so začele graditi francoske finančne družbe leta 1881. Milijone in milijone so zabilili v delo, a prekop ni napredoval,

ker so uganjali inženjerji korupcijo ter poneverjali milijonske svote tako dolgo, dokler niso francoske gradbene družbe čisto propadle ter skrahirale. Nadaljevanje prekopa je vzela v roke Severna Amerika in ga je dogradila in odprla leta 1903. Goljufija z milijoni pri Panama-kanalu je bila tolikanj obsežna, da se je od tedaj oprijelo ime »Panama-slučaj« vsake večje sleparije.

Panamski prekop je pomagal graditi nekaj časa srbski inženjer, ki živi še danes v zelo visoki starosti v Beogradu. Inženjer Nestor Manojlovič je stopil po končanih študijah v Cürihu v Švici v službo pri francoski družbi, ki je gradila železnice po Španskem. Pozneje je stopil v krog inženjerjev, ki so se zbrali iz celega sveta v Panami, da bi dogotovili pod vodstvom zgraditelja Sueškega prekopa Lessepsa Panamski kanal.

Sotrudniku beograjskega časopisa »Politika« je zaupal inženjer Manojlovič svoje spomine na bivanje v Panami in je posebno povdarjal ogromne težkoče, ki so ovirale delo. Predvsem je zahtevalo ondotno nezdravo podnebje toliko žrtev, da so začeli delavci pobegati v množinah. Za delo so pritegnili po večini črnce, katere so pripeljali na ladjah iz Afrike v Panamo. Zraslo je tedaj bogznaj koliko družb, ki so dobavljale zamorske delavce za Panamo. Posamezni črni glavarji so prodali na tisoče afriških sužnjev za smešno nizke cene v Ameriko. Sicer so Francozi primeroma dobro plačevali zamorske delovne moči; na drugi strani pa so osnovali zopet vse polno krčem in igralnic, ki so odvzemale sužnjem težko prisluženi denar. Preskrba je bila tako slaba ter pomanjkljiva, da so od težkega dela izmognani ter z alkoholom zastrupljeni delavci umirali v tisočih. Strokovni delavci so si lahko pri štednji nekaj prihranili, saj so zaslužili 20—25 frankov na dan. Mnogo strokovnih delovnih moči, katerim ni prijalo podnebje, niso obdržale niti visoke mezde, poslužili so se prve prilike in so se vrnili nazaj v Evropo.

Inženjer Manojlovič tudi ni zdržal dalje časa. Razdril je pogodbo in je zbežal iz panamskega pekla.

SKRIVALNICA.

Kje je brodnik?

Brigaj se za dober tek, prihraniš s tem si dragi lek!

To pomeni, da se dober tek lahko napravi, ako ga nima in zato se priporočajo

krepka Švedska Tinktura »Elsa« / Švedske kapljice od lekarnarja Fellerera, ki je poleg tega zelo tečno, fino aromatično pitje, uspešno upliva na delovanje prebavnih organov in pušča v želodcu občutek ugodne svežine ter upliva tako na splošno razpoloženje in delovno sposob-

nost. 2 steklenici Din 50.—, 4 steklenice Din 92.— že s pakovanjem in poštnino pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž 341 (Savska ban). 1117

Odobr. od Min. soc. pol. i nar. zdr. Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

Če bi obstojala naša zemlja iz enega kosa premoga, bi plamen tega premoga v petih dneh ne dal toliko delazmožnosti ali energije, kakor jo izžari solnce v enem dnevu na zemljo. Če bi imeli stekleno lečo, ki bi bila velika dovolj, da bi zbirala vse solnčne žarke in jih izžarevala na zemljo, ki bi bila cela iz leda, bi se ta led raztopil v četrtr uri in po preteku nadaljnjih dveh ur bi se spremenil v paro.

Dva Angleža in en Škot se peljejo skupaj v vlak. Na vsaki postaji Škot izstopi in zgine za nekaj časa v kolo-dvoru. Obema Angležema se je smilil siromak. Po deseti postaji sta ga vprašala po vzroku izstopanja. — »Vesta«, pravi Škot, »bolan sem zelo močno na srcu in radi tega si kupim karto samo do prihodnje postaje.«

V 18. stoletju je bila na Angleškem najbolj dobičkanosna služba pridigarja. Kedo je posedal nadarjenost za pridigovanje, ni mogel boljše naložiti svojega premoženja, če si je kupil molilnico in je pobarila od stolov v svetišču stolnino. V taisti dobi je bilo v Londonu mnogo stavbenikov, ki so zidali iz špekulacije manjše kapele, katere so prodajali ali dajali v najem znamenitejšim pridigarjem.

Napoleon je napravil pred kronanjem za cesarja s svojo družino generalno vajo za navade in običaje na vladarskem dvoru. Vse je šlo v redu, le Napoleonova soproga Josipina je igrala svojo vlogo plašljivo slabo. — »Nas vendar ne boste vseh skupaj osmešili!« je zavpil Napoleon ves togoten. »Ali je res taka težava, igrati princezinjo?« — »Ah!« je odgovorila okregana vsa nesrečna ter med solzami, »pomislite, danes vendar prvič igram komedijo! (smešno igro).«

Francoski kralj Ludvik XIV. je rekel nekoč svojim dvornim ljudem: »Kralji imajo oblast od božje milosti. Ako vam zapovem, da skočite v vodo, morate ubogati brez vsakega obotavljanja!« — Takoj nato se je dvignil vojvoda Guizeški in se je hotel odstraniti. »Kam?« je zaklical kralj. — »Grem se učiti plavat«, se je glasil odgovor.

MALA OZNANILA

Dam v najem ali prodam posestvo. Pivola 34, Hoče. Natančneje se izve pri Jug, mesar, Poljčane. 56

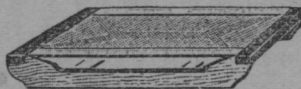
Dam posestvo v najem, ali sprejemem majerja s 6 delovnimi močmi. Škof Martin, Osek 45, Sv. Trojica v Slov. goricah. 51

Prodam lepo posestvo v lepi legi, blizu glavne ceste, za nizko ceno 125.000 Din. Naslov v upravi lista. 00

Kože vseh vrst divjačine kupujem. P. Semko, krznar, barvanje in strojenje kožuhovine. Maribor, Gosposka ulica 37. 1136

Žični vložki

kom. po Din 100.—

Žični vložki iz izvanredne trde žice kom. po Din 150.—

Atrik madrace 3delne Din 250.— Pri naročilu se prosi natančna notranja mera postelje. 364

»WEKA« MARIBOR
Aleksandrova cesta 15.

OGLASI

v »Sl. gospodarju«
imajo najboljši
uspeh!

Preteklo leto ste morda pozabili, toda v tem letu ne smete! — Toda kaj?

Naročite tudi vi Sv. pismo!

Sv. pismo je knjiga božja! Ni je knjige, ki bi jo smeli primerjati s Sv. pismom. Pa če moraš katero knjigo imeti doma in jo prebirati, je to gotovo Sv. pismo.

Letos je 1900 let, kar se je godilo vse to, o čemer nam poročajo sv. evangeliji in Dejanje apostolov. Če kedaj, potem naj si v tem svetem letu vsaka hiša oskrbi Sv. pismo, vsaj evangelije in Dejanje apostolov.

V teh težkih časih pomanjkanja denarja smo sklenili omogočiti vsaki družini nakup Sv. pisma. Zato smo nastavili sledeče cene:

Novi zakon (obseg knjige 541 strani) stane broširan Din 6.—, polplatno vezan Din 8.— in celoplatno vezan Din 15.—.

Pri teh cenah se plača papir in knjigovezniško delo. Vse prestavljanje in tiskanje pa je zastoj. Po teh cenah pa prodajamo le sedanjo zalogo in knjige ne bomo ponatisnili. Zato opozarjamo vse, ki si hočejo pravočasno oskrbeti Sv. pismo, da si naročijo čimprej. Za poštnino je priračunati še 2 Din za komad in potem lahko pošljejo v znamkah.

Tiskarna sv. Cirila, Maribor.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštarska hranilnica.

588

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Sprejem majerja in viničarja. Naslov: Pilz, Pesnica. 37

Dekla za župnišče es išče v Savinjski dolini. Naslov v upravi lista. 40

Prodajam posestvo 4¼ ha pri Sv. Antonu v Slov. goricah, kje, pove g. Lovrenčič tam. Interesenti naj se zglasijo na Pobreju pri Mariboru, Zrkovška cesta 3. 39

Vinogradniško posestvo 20 oralov na prodaj. Naslov v upravi lista pod šifro »100.000«. 45

Prvovrstna sadna drevesa, jabolčna in hruškova, vrste sadnega izbora, nudi po nizki ceni: Anton Slodnjak, Sakušak, pošta Juršinci pri Ptujju. 42

Dobro toplo zimsko blago

kupite poceni pri

manufakturni veletrgovini

Franc Dobovičnik, Celje, Gosposka ulica 15. 157

Močno flanelo za perilo od Din 7.— naprej
Barchente za obleke od Din 9.50 naprej
Berlinski robci za ogrniti od Din 80.— naprej
Sukno črno in modro

(za Überjackne) od Din 45.— naprej
Sukno za obleke in kostume od Din 28.— naprej

Debelo sukno za površnike po najnižji ceni.
Zimsko perilo za moške, ženske in otroke po neverjetno nizki ceni!

Ženini in neveste!

Ste vabljeni, da nakupite vse potrebščine, ki jih rabite za bodoči stan, edinole pri meni, ker le takrat bode vse srečno, če bo gnezdo prijetno.

Zakaj je ravno pri tvrdki Dobovičnik, Celje, tako poceni?

Ker se zadovolji z najmanjšim zaslužkom.

Ker nima velikih režijskih stroškov.

Ker se trgovina nahaja v lastni hiši in ne plačuje najemnine.

Ker je trgovina v stranski Gosposki ulici, mora ceneje prodajati, da z nizko ceno stranko privabi!

Ker ima lastno tovarno za odeje »Koutrex».

Ker ima lastno tovarno za izdelovanje perila.

Ker ima velik promet in vsled tega vedno sveže blago.

Nizke cene! Prosti ogled vseh zalog! Vljudna postrežba! Vam jamči za dober nakup veletrgovina

Franc Dobovičnik, Celje

Svinjske kože — plačujem zopet najdražje — prodajate le v trgovini F. Steinbauer, Kapela. 20

Veveričje in druge kože od divjačine kupuje po najvišji ceni: I. Ratej Slovenska Bistrica. 38

Poštšina plačana v gotovini.

CIRILOVA KNJIŽN. LXXXVII. ZV.

S U Ž N J I

2000 volnenih čepic

po 5 Din dobite samo v

TRPINOVEM BAZARJU, MARIBOR, Vetrinjska ulica 15. 1138

Nad vse zanimiv roman, ki bo izhajal v 12 zvezkih, ozroma v treh knjigah leta 1934, ki nam popisuje trgovino s sužnji! Kdor je bral že kak Karl Mayev roman, bo videl, da je ta od vseh vendar le najboljši!

Naročniki plačujejo samo 10 obrokov po Din 13.— za broširan, ali 10 obrokov po Din 17.— za vezane izvode.

Vsi, ki si izposojate knjige v knjižnicah, društvenih, župnijskih ali šolskih, zahtevajte tamkaj tako dolgo knjige Karl Maya, da bodo upravitelji knjižnic videli, da ga res morajo imeti!

Dečki in fantje, to so knjige za vas, da ni takih!

Prvi zvezek novega romana je že izšel, zahtevajte ga na ogled, vam ga koj dopošljemo!

Naročila sprejema

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!